Na osnovu člana 132. stav 5, člana 153. stav 5. i člana 154. stav 3. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima („Službeni glasnik RS”, br. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13 - US i 55/14),

Ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture donosi

Pravilnik o saobraćajnoj signalizaciji

Pravilnik je objavljen u "Sl. glasniku RS", broj 134/2014 od 11. decembra 2014. god.

NAPOMENA: Ovaj pravilnik se primenjuje od 19. decembra 2014. god.

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se vrsta, značenje, oblik, boja, mere, materijali za izradu saobraćajne signalizacije i pravila postavljanja saobraćajne signalizacije na putevima; vrsta, izgled, tehničke karakteristike i način postavljanja i mesta na kojima se moraju postaviti branici ili polubranici, uređaji za davanje svetlosnih, zvučnih znakova i način njihove upotrebe; privremena saobraćajna signalizacija, izgled, tehničke karakteristike, način postavljanja i upotreba branika i drugih sredstava za obezbeđenje mesta na kome se izvode radovi.

Osnovni pojmovi i izrazi

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

1) saobraćajna signalizacija je sistem sredstava, uređaja i oznaka za regulisanje i vođenje saobraćaja;

2) materijali za izradu lica saobraćajnog znaka (folije) su plastični materijali sa ugrađenim elementima za retrorefleksiju, lepkom za lepljenje na podlogu i zaštitnim površinskim slojem za zaštitu od spoljnih uticaja;

3) klasa materijala je karakteristika materijala koja služi za razvrstavanje materijala prema koeficijentu retrorefleksije;

4) trajnost materijala izražava minimalnu vrednost retrorefleksije koju materijal mora da ima u definisanom periodu;

5) bojila su materijali u tečnom ili žitkom stanju koji se sastoje od pigmenata, vezivnih sredstava, punila i razređivača i svetloodbojnih perli;

6) plastični materijali su materijali u tečnom i žitkom stanju na bazi plastike i na površinu kolovoza nanose se posebnim postupkom;

7) aplikativne trake su specijalno konstruisani višeslojni materijali na bazi gume odnosno plastike, različitih debljina i teksture;

8) bankina je element javnog puta u nasipu koji obezbeđuje bočnu stabilnost kolovozne konstrukcije i služi za postavljanje saobraćajne signalizacije;

9) branici i polubranici su uređaji koji se sastoje od mehanizma za pokretanje i barijera sa svetlosnim znakovima i oznakama, a koji služe za zatvaranje saobraćaja širinom puta, odnosno polovine širine puta na prelazu puta preko železničke pruge u nivou i branici koji služe za zatvaranje saobraćaja po saobraćajnim trakama na naplatnim rampama, graničnim prelazima i sl;

10) tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva je tabla od retroreflektujućeg materijala sa naizmeničnim poljima crne i žute boje koja se postavlja na vrh saobraćajnog fizičkog ostrva radi obeležavanja vrha ostrva ili je stub sa unutrašnjim osvetljenjem, žute boje koji se postavlja na vrh razdelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obeležavanja vrha ostrva;

11) zaštitna ograda je oprema puta čija je svrha da spreči skretanje vozila sa kolovoza, odnosno da prihvati i zaustavi vozila skrenuta sa kolovoza, kao i da spreči pešake i životinje da stupaju na kolovoz, odnosno da prelaze kolovoz;

12) štitnik je konstruktivni element zaštitne ograde, izrađen od materijala koji poseduje odgovarajuće mehaničke karakteristike da u slučaju udara vozila njena kruta konstrukcija (betonska zaštitna ograda) ili deformacija (čelična i drvena zaštitna ograda) ublaže posledice udara;

13) odstojnik je konstruktivni element zaštitne ograde čija je namena da poveže štitnik sa stubom ili konzolom;

14) zapreke (barijere) su elementi opreme koji se koriste za označavanje dela puta na kojem se ne odvija saobraćaj ili za usmeravanje saobraćaja;

15) saobraćajni čunj je elemenat konusnog oblika izrađen od gume ili plastičnog materijala sa naizmeničnim poljima bele i crvene boje kojima se upozoravaju vozači na prepreke ili zone radova na putu;

16) zaprečna traka je traka od plastične folije obojene naizmenično belom i crvenom bojom kojima se označava ivica zone radova ili prostora sa privremenim preprekama;

17) montažni ivičnjak je oprema puta od gume ili plastičnih materijala koji služi za usmeravanje saobraćaja;

18) signalna tabla za označavanje radova na putu je tabla sa trepćućim svetlima i saobraćajnim znakovima ili tabla sa simbolima i izmenjivim saobraćajnim znakovima;

19) smerokaz je svetlosna oznaka izrađen od retroreflektujućeg materijala, za označavanje pravca pružanja puta u svim vremenskim uslovima;

20) štap za označavanje puta u zimskim uslovima je svetlosna oznaka sa naizmeničnim poljima crvene i žute boje za označavanje pravca pružanja puta u zimskim uslovima;

21) oprema protiv zaslepljivanja vozača je oprema puta koja služi za smanjenje ili uklanjanje efekta bljeska od svetala vozila iz suprotnog smera;

22) marker je oprema puta koja omogućava bolju uočljivost prostiranja saobraćajnih površina i oznaka na putu;

23) katadiopter je svetlosna oznaka sa licem izrađenim od retroreflektujućeg materijala za označavanje pravca pružanja puta na zaštitnim ogradama, stubovima i bočnim smetnjama u profilu puta;

24) linearni katadiopter je oprema puta za podužno obeležavanje ograda, zidova i barijera;

25) ublaživač udara je uređaj za ublažavanje udara vozila u objekat na putu, gde postoji izražena opasnost od naleta vozila u pokretu;

26) indikator vrha površine razdvajanja tokova je oprema puta za označavanje površine koja razdvaja saobraćajne tokove;

27) saobraćajno ogledalo je oprema puta za omogućavanje međusobnog uočavanja učesnika u saobraćaju na nepreglednim mestima na putu;

28) stubić je oprema puta kojom se definiše namena korišćenja saobraćajnih površina. Saobraćajni projekat

Član 3.

Saobraćajni projekat je glavni projekat saobraćajne signalizacije i kao takav podleže zakonskoj regulativi koja reguliše tu oblast.

Tehničku dokumentaciju čine: saobraćajni projekat, konačni izveštaj tehničke kontrole i prateća dokumentacija (mišljenja, saglasnosti i dr.).

Na prvoj strani saobraćajnog projekta se navodi: naziv i adresa izrađivača projekta u skladu sa izvodom iz odgovarajućeg registra, broj projekta iz delovodnika, datum, potpis overen pečatom odgovornog lica, naziv projekta, naziv i adresa investitora u skladu sa izvodom iz odgovarajućeg registra, saglasnost investitora na projektnu dokumentaciju (potpis i pečat odgovornog lica investitora) i potvrda tehničke kontrole projekta (zavodni broj, datum, pečat i potpis odgovornog lica i vršioca tehničke kontrole) i jemstvenik.

Saobraćajni projekat sadrži:

1) opšta dokumentacija u skladu sa propisima;

2) projektni zadatak overen pečatom i potpisom od investitora;

3) tehnički izveštaj;

4) predmer i predračun saobraćajne signalizacije;

5) tehničke uslove za izradu i postavljanje saobraćajne signalizacije;

6) prilog o merama zaštite na radu i zaštite životne sredine koje se odnose na projekat;

7) grafički deo projekta;

8) detalje saobraćajne signalizacije.

Saobraćajni projekat dat je u Prilogu 2. koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

II. SAOBRAĆAJNA SIGNALIZACIJA

Član 4.

Pod saobraćajnom signalizacijom, u smislu ovog pravilnika se podrazumevaju:

1) saobraćajni znakovi;

2) oznake na putu;

3) uređaji za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova (u daljem tekstu: semafori);

4) branici ili polubranici na prelazu puta preko železničke pruge;

5) privremena saobraćajna signalizacija;

6) svetlosne oznake na putu;

7) druge oznake na putu (u daljem tekstu: oprema puta).

1. Saobraćajni znakovi

Član 5.

Saobraćajni znakovi su: znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obaveštenja. Uz saobraćajni znak može biti postavljena dopunska tabla koja je sastavni deo saobraćajnog znaka i koja bliže određuje njegovo značenje.

Član 6.

Reflektujući saobraćajni znakovi koji se postavljaju na zajednički stub moraju da budu iste klase materijala.

Član 7.

Saobraćajni znakovi se postavljaju s desne strane puta pored kolovoza, u smeru kretanja vozila.

Ako na mestu na kome se postavlja saobraćajni znak postoji mogućnost da ga učesnici u saobraćaju neće pravovremeno uočiti, saobraćajni znak se postavlja i na suprotnoj, levoj strani puta pored kolovoza.

Ako sa desne strane puta pored kolovoza u smeru kretanja vozila nije moguće postaviti saobraćajni znak, može se postaviti na konzolni nosač na objektu sa desne strane puta ili iznad kolovozne trake tako da ima isto značenje kao i kada je postavljen na način određen u stavu 1. ovog člana.

Saobraćajni znak se može u izuzetnim slučajevima postaviti samo sa leve strane puta u smeru kretanja vozila u slučaju kada znak nije uočljiv sa desne strane ili kada ga nije moguće postaviti sa desne strane puta i to saobraćajni znaci:

1) II-1, II-2, II-26, II-27, II-45, na putu na kojem su kolovozne trake fizički odvojene ostrvom;

2) II-34, II-35, II-36, II-37, III-2, III-2.1, III-30, III-31, III-32, na jednosmernom putu.

Saobraćajni znakovi se mogu postaviti na zapreke koje su postavljene na putu.

Saobraćajni znakovi se postavljaju na način da ne ometaju kretanje učesnika u saobraćaju.

Član 8.

Nazivi mesta i drugi geografski nazivi na saobraćajnim znakovima na državnim putevima I reda ispisuju se ćiriličnim i latiničnim pismom i to na način da se prvo ispisuje natpis ćirilicom, a zatim latinicom na istom znaku.

Izuzetno od stava 1. ovog člana na saobraćajnim znakovima koji se postavljaju pored puta, natpisi sa ćiriličnim i latiničnim pismom mogu se ispisati na dva saobraćajna znaka na način da se na putu prvo postavlja znak sa ćiriličnim pismom.

Nazivi mesta i drugi geografski nazivi ispisuju se ćiriličnim pismom na putevima II reda, opštinskim putevima i ulicama.

Na turističkoj signalizaciji natpisi se ispisuju ćiriličnim pismom ispod kojeg se mogu ispisati natpisi i na engleskom jeziku.

Na mestima gde se dozvoljava primena pisma ili jezika nacionalne manjine, ovaj natpis se ispisuje ispod natpisa iz st. 1, 3. i 4. ovoga člana.

Na saobraćajni znak može se upisati odredište iz druge države na engleskom jeziku i nacionalna oznaka te države.

Član 9.

Izrada i način postavljanja saobraćajne signalizacije na mestima propisanim ovim pravilnikom, izvode se u skladu sa važećim srpskim standardima.

U slučaju da za saobraćajnu signalizaciju ne postoji odgovarajući srpski standard, primenjivaće se odgovarajući evropski standard. Saobraćajna signalizacija se postavlja u odgovarajuće temelje ili postolja definisana standardom.

Član 10.

Učesnicima u saobraćaju poruke mogu biti prenete putem znakova koji u celini ili delimično mogu da menjaju sadržaj.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka izvode se prema standardu SRPS EN 12966.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka mogu biti postavljeni:

1) na portalima iznad kolovoza;

2) na stubovima pored puta;

3) na signalnim tablama;

4) na radnim vozilima.

Član 11.

Saobraćajni znakovi imaju ivicu u boji osnove znaka, radi bolje uočljivosti znaka u odnosu na okruženje.

Saobraćajni znakovi sa aluminijumskom trakom na ivici, ne moraju da imaju ivicu iz stava 1. ovog člana.

Lice saobraćajnog znaka se izrađuje od materijala sa retroreflektujućim svojstvima.

U slučaju da je znak izrađen sa unutrašnjim izvorom svetlosti, lice znaka se izrađuje na transparentnoj podlozi.

Poleđina znaka je sive boje i bez sjaja da bi se sprečilo eventualno zaslepljivanje vozača.

1.1. Znakovi opasnosti

Član 12.

Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju upozore na opasnost koja im preti na određenom mestu, odnosno delu puta i da se obaveste o prirodi te opasnosti.

Član 13.

Znakovi opasnosti su:

1) znak „krivina nalevo" (I-1) i znak „krivina nadesno" (I-1.1), označavaju približavanje opasnoj krivini na levo, odnosno na desno zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti;

I-1 I-1.1

2) znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nalevo" (I-2) i znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nadesno" (I-2.1) označava približavanje delu puta sa više uzastopnih krivina zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti, od kojih je prva na levo, odnosno na desno;

I-2 I-2.1

3) znak „opasna krivina" (I-2.2) označava više uzastopnih krivina koje su opasne zbog svojih fizičkih karakteristika ili zbog nedovoljne preglednosti;

I-2.2

4) znak „opasan uspon" (I-3) i znak „opasna nizbrdica" (I-4), koji označavaju približavanje opasnom usponu, odnosno opasnoj nizbrdici zbog veličine nagiba i dužine dela puta koji je pod nagibom;

I-3

I-4

5) znak „suženje puta” (I-5), znak „suženje puta s desne strane” (I-5.1) i znak „suženje puta s leve strane” (I-5.2), koji označavaju približavanje delu puta na kome suženje kolovoza može da predstavlja opasnost;

I-5

I-5.1

I-5.2

6) znak „pokretni most” (I-6), koji označava blizinu mesta na kome se na putu nalazi pokretni most;

I-6

7) znak „blizina obale” (I-7), koji označava blizinu mesta na kome put nailazi na obalu;

I-7

8) znak „neravan kolovoz” koji označava blizinu dela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća (I-8), zbog opasnog ulegnuća (I-9) ili zbog opasne izbočine na kolovozu (I-10);

I-8

I-9

I-10

9) znak „klizav kolovoz” (I-11), koji označava blizinu dela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu;

I-11

10) znak „kamenje pršti” (I-12), koji označava blizinu dela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdoj podlozi i na kome za učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamena;

I-12

11) znakovi „odronjavanje kamenja” koji označava blizinu dela puta na kojem postoji opasnost od odronjavanje kamenja sa desne strane puta (I-13), odnosno sa leve strane puta (I-13.1);

I-13

I-13.1

12) znak „blizina pešačkog prelaza” (I-14), koji označava blizinu mesta na putu na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz;

I-14

13) znak „deca na putu” (I-15), koji označava blizinu dela puta na kome se deca kreću češće i u većem broju (blizina škole, obdaništa, igrališta i sl.);

I-15

14) znak „biciklisti na putu” (I-16), koji označava blizinu mesta na kome se biciklisti često kreću po putu ili ga prelaze;

I-16

15) znak „životinje na putu” (I-17), koji označava blizinu dela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta;

I-17

16) znak „divljač na putu” (I-18), koji označava blizinu dela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta;

I-18

17) znak „radovi na putu” (I-19), koji označava mesto na kome se izvode radovi na putu;

I-19

18) znakovi „nailaženje na semafore” (I-20) i (I-20.1), označavaju blizinu raskrsnice ili obeleženog pešačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću semafora;

I-20 I-20.1

19) znak „blizina avionske piste” (I-21), koji označava deo puta preko koga avioni preleću u niskom letu prilikom sletanja odnosno poletanja;

I-21

20) znak „bočni vetar” (I-22), označava blizinu dela puta na kome često duva jak bočni vetar;

I-22

Simbol na navedenom znaku odgovara konkretnoj situaciji.

21) znak „saobraćaj u oba smera” (I-23), koji označava mesto na kome se prelazi sa dela puta na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smeru na deo tog puta na kome se saobraćaj odvija u oba smera;

I-23

22) znak „tunel” (I-24), koji označava blizinu tunela na putu;

I-24

23) znak „opasnost na putu” (I-25), koji označava blizinu dela puta ili mesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju preti opasnost za koju ovim pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti;

I-25

24) znak „ukrštanje puteva iste važnosti” (I-26), koji označava blizinu ukrštanja puteva od kojih nijedan put nije put sa prvenstvom prolaza;

I-26

25) znak „ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom” (I-27), znak „spajanje sporednog puta pod pravim uglom sa leve strane” (I-28), znak „spajanje sporednog puta pod pravim uglom sa desne strane” (I-28.1), znak „spajanje sporednog puta pod oštrim uglom sa leve strane” (I-29), znak „spajanje sporednog puta pod oštrim uglom sa desne strane” (I-29.1), znak „spajanje sporednog puta pod tupim uglom sa leve strane” (I-29.2) i znak „spajanje sporednog puta pod tupim uglom sa desne strane” (I29.3) koji označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta odnosno spaja sa sporednim putem;

I-27 I-28 I-28.1

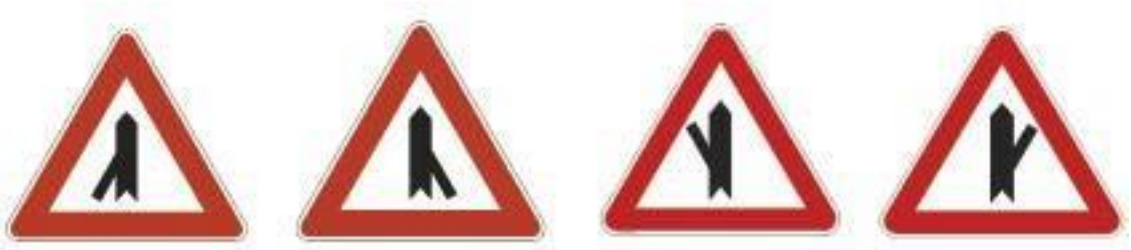

I-29 I-29.1 I-29.2 I-29.3

Simboli na navedenim znakovima iz ove tačke odgovaraju konkretnim situacijama na putu.

26) znak „raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja” (I-30), koji označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku;

I-30

27) znak „tramvajska pruga” (I-31), koji označava blizinu mesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou;

I-31

28) znak „prelaz puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima” (I-32), koji označava blizinu prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji je obezbeđen branicima ili polubranicima;

I-32

29) znak „prelaz puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika” (I-33), koji označava blizinu prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji nije obezbeđen branicima ili polubranicima;

I-33

30) znak „Andrejin krst”, koji označava mesto na kome put prelazi preko železničke pruge u nivou bez branika ili polubranika sa jednim kolosekom (I-34), odnosno sa dva ili više koloseka (I-34.1);

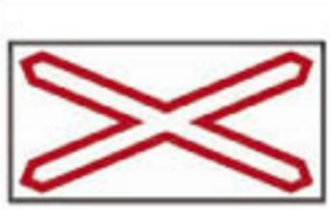

I-34

I-34.1

31) znak „približavanje prelazu puta preko železničke pruge” (I-35), koji označava udaljenost do prelaza puta preko železničke pruge u nivou;

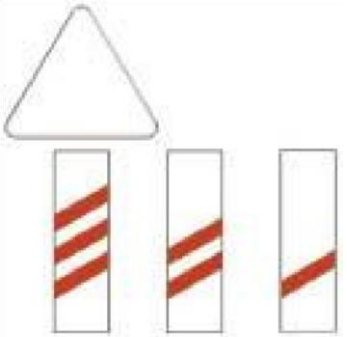

I-35

32) znak „pešaci na putu” (I-36), koji označava blizinu mesta na kome se pešaci često kreću po putu ili ga prelaze;

I-36

33) znak „neučvršćenabankina” (I-37), koji označava blizinu dela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina;

I-37

34) znak „kolona zaustavljenih vozila” (I-38), koji označava blizinu dela puta na kome postoji opasnost od stvaranja kolone zaustavljenih vozila;

I-38

35) znak „opasnost od požara” (I-39), označava deo puta koji prolazi kroz područje u kome postoji povećana opasnost od nastanka požara.

I-39

Znakovi opasnosti - opšte karakteristike

Član 14.

Znakovi opasnosti imaju oblik jednakostraničnog trougla čija se jedna strana nalazi u horizontalnom položaju sa vrhom okrenutim naviše.

Izuzetno od stava 1. ovog člana odstupaju znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) i znak I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge) koji imaju pravougaoni oblik.

Član 15.

Osnova znakova opasnosti je bele boje, a okvir trougla je crvene boje. Simboli na znakovima opasnosti su crne boje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

1) znak „radovi na putu" (I-19) ima žutu osnovu;

2) znakovi „nailaženje na semafore" (I-20) i (I-20.1), imaju na simbolima iscrtano po vertikalnoj osi crveno svetlo gore, žuto u sredini, zeleno dole, a po horizontalnoj osi crveno svetlo levo, žuto u sredini i zeleno desno;

3) znakovi „Andrejin krst" (I-34) i (I-34.1), imaju okvir simbola crvene boje;

4) znak „približavanje prelazu puta preko železničke pruge (I-35), ima kose crte crvene boje;

5) znak „kolona zaustavljenih vozila" (I-38), ima na simbolima vozila iscrtana svetla crvene boje;

6) znak „opasnost od požara" (I-39), ima simbol zapaljene šibice žute boje, simbol vatre crvene boje i simbol dima crne boje.

Član 16.

Dužina strane jednakostraničnog trougla znaka opasnosti iznosi:

1) 120 cm, na autoputu i motoputu;

2) 90 cm, na ostalim državnim putevima, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama;

3) 60 cm, na ostalim saobraćajnicama u naselju;

4) 40 cm, ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi, osim 60 cm kada se umeću na znakove koji se postavljaju na autoputu i motoputu.

Na putevima iz stava 1. tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi postavljati i znakovi opasnosti čija strana trougla iznosi 120 cm, a na putevima iz stava 1. tačka 3) ovog člana i znakovi opasnosti čija je dužina strane trougla 90 cm.
Dimenzije znaka I-34 (Andrejin krst) su: 120 cm x 60 cm i znaka I-34.1 (Andrejin krst) su: 120 cm x 85 cm.

Dimenzija table znaka I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge), je 100 cm x 30 cm, sa kosim trakama širine i međusobnog rastojanja od 8 cm koje su pod uglom od 30° u odnosu na užu stranu znaka.

1.2 Znakovi izričitih naredbi

Član 17.

Znakovi izričitih naredbi učesnicima u saobraćaju na putu stavljaju do znanja zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

Član 18.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane zabrane odnosno ograničenja su:

1) znak „ustupanje prvenstva prolaza" (II-1), koji na raskrsnici na kojoj je postavljen, označava naredbu vozaču da mora da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi;

II-1

2) znak „obavezno zaustavljanje" (II-2), koji na raskrsnici na kojoj je postavljen, označava naredbu vozaču da mora da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on
nailazi;

II-2

3) znak „zabrana saobraćaja u oba smera" (II-3), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smera;

II-3

4) znak „zabrana saobraćaja u jednom smeru" (II-4), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozila iz smera prema kome je okrenut znak;

II-4

5) znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila” (II-5), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede;

II-5

6) znak „zabrana saobraćaja za autobuse” (II-6), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za autobuse;

II-6

7) znak „zabrana saobraćaja za teretna vozila” (II-7), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila;

II-7

Ako se uz ovaj znak doda dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.

8) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode” (II8), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze određenu količinu materije koja može da izazove zagađivanje vode;

II-8

9) znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije” (II-9), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije i znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne terete” (II-9.1), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne terete;

II-9

II-9.1

10) znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice” (II-10), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice i znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo” (II-10.1), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo;

II-10

II-10.1

11) znak „zabrana saobraćaja za traktore” (II-11), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za traktore;

II-11

12) znak „zabrana saobraćaja za motocikle” (II-12), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motocikle, teške tricikle i teške četvorocikle;

II-12

13) znak „zabrana saobraćaja za mopede” (II-13), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle;

II-13

14) znak „zabrana saobraćaja za bicikle” (II-14), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za bicikle;

II-14

15) znak „zabrana saobraćaja za zaprežna vozila” (II-15), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila;

II-15

16) znak „zabrana saobraćaja za ručna kolica” (II-16), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za ručna kolica;

II-16

17) znak „zabrana saobraćaja za pešake” (II-17), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za pešake;

II-17

18) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila” (II-18), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila;

II-18

19) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila i zaprežna vozila” (II-19), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila i zaprežna vozila i znak „zabrana saobraćaja za vozila označena simbolom” (II-19.1), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vrstu vozila prikazanih na znaku;

II-19

II-19.1

Na znaku II-19.1 se mogu kombinovati simboli sa znakova od II-6 do II-15 i može sadržati najviše tri simbola.

20) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu” (II-20), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija širina prelazi širinu označenu na znaku;

II-20

21) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu” (II-21), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku;

II-21

22) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu" (II-22), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila odnosno skupove vozila, čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku;

II-22

23) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje" (II-23), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku;

II-23

24) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu" (II-24), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skupovima vozila, čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku;

II-24

25) znak „najmanje odstojanje između vozila" (II-25), koji označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju kojeg se vozači moraju pridržavati;

II-25

26) znak „zabrana skretanja ulevo” (II-26), koji označava mesto na putu na kome je skretanje ulevo zabranjeno i znak „zabrana skretanja udesno” (II-26.1), koji označava mesto na putu na kome je skretanje udesno zabranjeno;

II-26

II-26.1

27) znak „zabrana polukružnog okretanja” (II-27), koji označava mesto na putu na kome je zabranjeno polukružno okretanje;

II-27

28) znak „zabrana preticanja za motorna vozila” (II-28), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjeno da motorna vozila pretiču druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice i mopeda;

II-28

29) znak „zabrana preticanja za teretna vozila” (II-29), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjeno da teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t pretiču druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice i mopeda;

II-29

30) znak „ograničenje brzine” (II-30), koji označava put odnosno deo puta na kome se vozila ne smeju kretati brzinom (km/h) većom od brzine koja je označena na znaku;

II-30

31) znak „zabrana davanja zvučnih znakova” (II-31), koji označava put odnosno deo puta na kome se uređajem na vozilu ne smeju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti;

II-31

32) znak „zabrana prolaza bez zaustavljanja” (II-32), (II-32.1) i (II-32.2) koji označava naredbu vozaču da zaustavi vozilo iz razloga označenog na znaku (carinarnica, policija ili naplatno mesto za putarinu);

II-32

II-32.1

II-32.2

33) znak „prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera” (II-33), koji označava zabranu stupanja vozila na uski deo puta pre nego što tim delom pređu vozila iz suprotnog smera;

II-33

34) znak „zabrana zaustavljanja i parkiranja” (II-34), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila;

II-34

35) znak „zabrana parkiranja” (II-35), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno parkiranje vozila;

II-35

36) znak „naizmenično parkiranje” (II-36), koji označava stranu puta na kojem je zabranjeno parkiranje neparnim danima;

II-36

37) znak „naizmenično parkiranje” (II-37), koji označava stranu puta na kojem je zabranjeno parkiranje parnim danima.

II-37

Član 19.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze su:

41) znak „najmanje dozvoljena brzina” (II-38), koji označava put odnosno deo puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (km/h) koja je označena na znaku;

II-38

42) znak „lanci za sneg” (II-39), koji označava deo puta na kome motorna vozila, osim motocikala, mopeda, lakih tricikla, teških tricikla, lakih četvorocikla, teških četvorocikla, radnih mašina, traktora i motokultivatora, moraju na pogonskim točkovima imati lance za sneg kada je na kolovozu sneg;

II-39

43) znak „biciklistička staza” (II-40), koji označava posebno izgrađenu stazu, kojom se moraju kretati bicikli, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-40

44) znak „pešačka staza” (II-41), koji označava posebno izgrađenu stazu kojom se pešaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju i znak (II-41.1) „spojene staze za bicikliste i pešake” koji označava put po kome se odvojeno kreću samo biciklisti i pešaci, svako u svojoj
stazi;

II-41

II-41.1

Raspored simbola na znaku II-41.1 mora da odgovara situaciji na terenu.

45) znak „staza za jahače” (II-42), koji označava stazu kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-42

46) znakovi „obavezan smer” (II-43), (II-43.1), (II-43.2), (II-43.3) i (II-43.4), koji označavaju smer kojim se vozila moraju kretati;

II-43 II-43.1 II-43.2

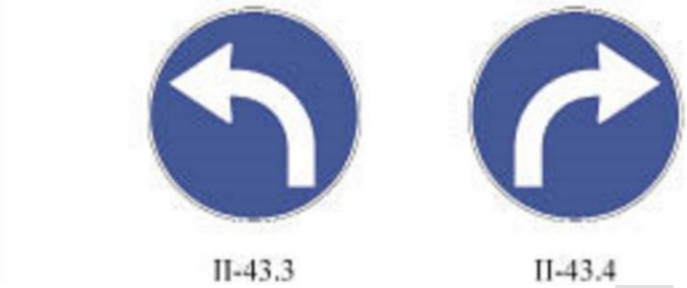

II-43.3 II-43.4

47) znakovi „dozvoljeni smerovi” (II-44), (II-44.1) i (II-44.2), koji označavaju smerove u kojima se vozila smeju kretati;

II-44 II-44.1 II-44.2

48) znakovi „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45), „obavezno obilaženje s leve strane” (II-45.1) i „kružni tok saobraćaja” (II-45.2), koji označavaju kolovoz odnosno deo kolovoza kojim se vozila moraju kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, i znak „obilaženje sa obe strane” (II-45.3) koji označava kolovoz odnosno deo kolovoza kojim se vozila mogu kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, zadržavajući isti smer kretanja;

II-45 II-45.1 II-45.2 II-45.3

49) znak „obavezno polukružno okretanje” (II-46), koji označava mesto na putu ili delu puta na kome se vozila moraju polukružno okrenuti;

II-46

50) znak „obavezan smer kretanja određenih vozila”, koji označava obavezan smer kretanja za vozila koja prevoze opasne terete (II-47), odnosno za teretna vozila ili skupove teretnih vozila (II-47.1).

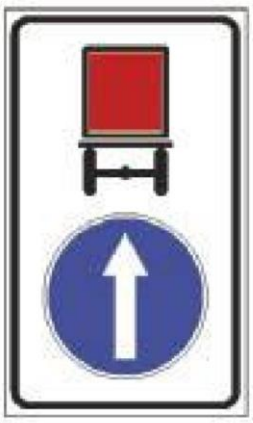

II-47

II-47.1

Izbor znaka (obavezan smer), odgovara konkretnoj situaciji na putu.

Izbor simbola za teretna vozila ili skupove teretnih vozila na znaku II-47.1 zavisi od izabranog režima saobraćaja.

Član 20.

Simboli na znakovima izričitih naredbi II-20, II-21, II-22, II-23, II-24, II-25, II-30 i II-38 dati su kao primeri, a stvarne vrednosti se upisuju prema okolnostima na putu i potrebama bezbednosti saobraćaja. Znakovi izričitih naredbi - opšte karakteristike

Član 21.

Znakovi izričitih naredbi imaju oblik kruga.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

1) znak „ustupanje prvenstva prolaza” (II-1) ima oblik jednakostraničnog trougla čija je jedna strana postavljena horizontalno sa suprotnim vrhom okrenutim naniže;

2) znak „obavezno zaustavljanje” (II-2) ima oblik pravilnog osmougaonika;

3) znakovi „obavezan smer kretanja određenih vozila” (II-47) i (II-47.1) imaju oblik pravougaonika.

Član 22.

Osnova znakova izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja je bele boje, a znakova izričitih naredbi koji određuju obaveze je plave boje. Simboli i natpisi na znakovima sa belom osnovom su crne boje, a na znakovima plave osnove su bele boje.

Okvir kruga znakova izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja su crvene boje. Pojedini znakovi izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja imaju i kose trake crvene boje.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana:

1) znak „obavezno zaustavljanje” (II-2) ima osnovu crvene boje, a okvir i simbol „STOP” bele boje;

2) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode” (II8), ima simbol crvene boje, osovina sa točkovima je crne boje i dve talasaste linije su plave boje;

3) znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije” (II-9), ima simbol crne boje sa označenim crvenim svetlom na vrhu, a znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije” (II-9.1), ima simbol crvene boje, a osovina sa točkovima i konture vozila su crne boje;

4) znak „zabrana preticanja za motorna vozila” (II-28) i znak „zabrana preticanja za teretna vozila” (II29), imaju i simbol crvene boje;

5) znak „prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera” (II-33), ima simbol crvene boje kojim se označava zabranjen smer kretanja;

6) znak „zabrana zaustavljanja i parkiranja” (II-34) i „znak zabrana parkiranja” (II-35) imaju osnovu plave boje;

7) znak „naizmenično parkiranje” (II-36) i znak „naizmenično parkiranje (II-37) imaju osnovu plave boje, a simbol bele boje;

8) znak „obavezan smer kretanja određenih vozila” (II-47) ima osnovu bele boje i okvir crne boje. U gornjem delu se nalazi simbol crvene boje (osovina sa točkovima i konture vozila su crne boje), a u donjem delu znak (obavezan smer);

9) znak „obavezan smer kretanja određenih vozila” (II-47.1) ima osnovu bele boje i okvir crne boje. U gornjem delu se nalaze simboli crne boje, a u donjem delu znak (obavezan smer).

Član 23.

Kose trake na znakovima izričitih naredbi moraju biti položene pod uglom od 45° u odnosu na horizontalnu ravan.

Član 24.

Prečnik kruga znakova izričitih naredbi iznosi:

1) 90 cm, na autoputu i motoputu;

2) 60 cm, na ostalim državnim putevima, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama;

3) 40 cm, na ostalim saobraćajnicama u naselju;
4) 40 cm, ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi na autoputu i motoputu;

5) 30 cm, ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi na ostalim putevima.

Izuzetno od stava 1. tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi, postavljati na putevima i znakovi izričitih naredbi čiji prečnik kruga iznosi 90 cm,

Izuzetno od stava 1. tačka 3) ovog člana mogu se, po potrebi, postavljati na putevima i znakovi izričitih naredbi čiji je prečnik kruga 60 cm.

Dužina stranice jednakostraničnog trougla znaka „ustupanje prvenstva prolaza” (II-1) iznosi:

1) 120 cm, na autoputu i motoputu;

2) 90 cm, na ostalim državnim putevima, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama;

3) 60 cm, na ostalim saobraćajnicama u naselju.

Dužina prečnika upisanog kruga za znak „obavezno zaustavljanje” (II-2), iznosi:

1) 90 cm, na autoputu i motoputu;

2) 60 cm, na ostalim putevima.

Dimenzije znaka II-47 i II-47.1 su 90 cm x 150 cm ukoliko se u donji deo znaka upisuje krug prečnika 60 cm, odnosno 135 cm x 225 cm ukoliko se u donji deo znaka upisuje krug prečnika 90 cm.

1.3. Znakovi obaveštenja

Član 25.

Znakovi obaveštenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obaveštenja o putu kojim se kreću, nazivima mesta kroz koja put prolazi i udaljenosti do tih mesta, prestanku važenja znakova izričitih naredbi, kao i druga obaveštenja koja im mogu biti korisna.

Znakovi obaveštenja su: opšti znakovi obaveštenja, znakovi za vođenje saobraćaja; znakovi turističke signalizacije i znakovi za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi.

1.3.1. Opšti znakovi obaveštenja

Član 26.

Opšti znakovi obaveštenja su:

1) znak „prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera" (III-1), koji obaveštava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smera;

III-1

2) znakovi „put sa jednosmernim saobraćajem" (III-2) i (III-2.1), koji obaveštavaju učesnike u saobraćaju o jednosmernom putu;

III-2

III-2.1

3) znak „put sa prvenstvom prolaza" (III-3), koji označava put ili deo puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju s tim putem odnosno delom puta;

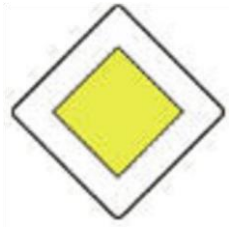

III-3

4) znak „završetak puta sa prvenstvom prolaza" (III-3.1), koji označava mesto na kome se završava put ili deo puta sa prvenstvom prolaza;

III-3.1

5) znak „prepreka za usporavanje saobraćaja” (III-4) označava nailazak na mesto na putu gde su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja;

III-4

6) znak „prelaz biciklističke staze preko kolovoza” (III-5) koji označava mesto na kome se nalazi prelaz biciklističke staze preko kolovoza;

III-5

7) znak „pešački prelaz” (III-6), koji označava mesto na kome se nalazi pešački prelaz;

III-6

8) znak „pešački prelaz i prelaz biciklističke staze preko kolovoza” (III-7) koji označava mesto na kome se nalazi pešački prelaz i prelaz biciklističke staze preko kolovoza;

III-7

Raspored simbola na znaku III-7 mora da odgovara situaciji na terenu.

9) znak „podzemni ili nadzemni pešački prolaz” (III-8), koji označava mesto na kome se nalazi podzemni ili nadzemni pešački prolaz;

III-8

10) znak „slepi put” (III-9), koji označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slepi put);

III-9

Položaj simbola na znaku III-9 mora da odgovara položaju slepog puta u odnosu na put na koji se postavlja taj znak.

11) znak „smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno” (III-10), koji označava put kojim se vozilo mora kretati ako namerava da skrene ulevo na sledećoj raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

III-10

12) znak „blizina škole” (III-11) koji označava mesto u čijoj se blizini nalazi škola i pešački prelaz koji deca često koriste;

III-11

13) znak „prestanak zabrane preticanja za motorna vozila” (III-12), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja za motorna vozila da pretiču druga motorna vozila;

III-12

14) znak „prestanak zabrane preticanja za teretna vozila” (III-13), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja za teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t da pretiču druga motorna vozila;

III-13

15) znak „prestanak ograničenja brzine” (III-14), koji označava mesto odakle prestaje ograničenje brzine i znak „prestanak najmanje dozvoljene brzine” (III-15), koji označava mesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom;

III-14

III-15

16) znak „prestanak zabrane davanja zvučnih znakova” (III-16), koji označava mesto odakle prestaje zabrana davanja zvučnih znakova;

III-16

17) znak „prestanak svih zabrana” (III-17), koji označava mesto na putu odakle prestaju da važe sve zabrane i obaveze koje su pre tog mesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu;

III-17

18) znak „prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg” (III-18), znak „završetak biciklističke staze” (III-19), znak „završetak pešačke staze” (III-20), znak „završetak spojene biciklističke i pešačke staze” (III21) i znak „završetak staze za jahače” (III-22) koji označavaju mesta na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su pre tog mesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu;

III-18

III-19

III-20

III-21

III-22

19) znak „naziv naseljenog mesta” (III-23), koji označava granicu teritorije od koje počinje naseljeno mesto kroz koje prolazi put i čiji naziv je naveden na saobraćajnom znaku;

III-23

20) znak „završetak naseljenog mesta” (III-23.1), koji označava granicu teritorije od koje se završava naseljeno mesto čiji naziv je naveden na saobraćajnom znaku;

III-23.1

21) znak „naselje” (III-24), koji označava mesto od koga počinje naselje i od koga se primenjuju propisi o saobraćaju u naselju;

III-24

22) znak „završetak naselja” (III-24.1), koji označava mesto na kome se završava naselje i od koga prestaju da važe propisi o saobraćaju u naselju;

III-24.1

23) znak „zona zabrane parkiranja” (III-25), koji označava početak zone u kojoj je zabranjeno parkiranje;

III-25

24) znak „završetak zone zabrane parkiranja” (III-25.1), koji označava završetak zone zabrane parkiranja;

III-25.1

25) znak „pešačka zona” (III-26) koji označava početak zone namenjene isključivo za kretanje pešaka;

III-26

26) znak „završetak pešačke zone” (III-26.1), koji označava završetak zone namenjene kretanju pešaka;

III-26.1

27) znak „zona 30” (III-27) koji označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h;

III-27

28) znak „završetak zone 30” (III-27.1) označava završetak zone u kojoj je ograničena brzina kretanja vozila do 30 km/h;

III-27.1

29) znak „zona škole” (III-28) koji označava mesto od kojeg počinje zona škole;

III-28

30) znak „završetak zone škole” (III-28.1) koji označava završetak zone škole;

III-28.1

31) znak „zona usporenog saobraćaja” (III-29), koji označava mesto od kojeg počinje zona usporenog saobraćaja;

III-29

32) znak „završetak zone usporenog saobraćaja” (III-29.1), koji označava mesto gde se završava zona usporenog saobraćaja;

III-29.1

33) znak „parkiralište” (III-30), koji označava parkiralište;

III-30

Na znaku III-30 ili na dopunskoj tabli može se postaviti sa odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja.

34) znak „parking garaža” (III-31) koji označava garažu sa parking mestima;

III-31

35) znak „vremenski ograničeno parkiranje” (III-32), koji označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno;

III-32

36) znak „parkiraj i vozi se” (III-33), koji označava parkiralište gde vozilo može da se parkira i da se putovanje nastavi nekim drugim transportnim sredstvom, koje može biti prikazano simbolom;

III-33

37) znak „bolnica” (III-34), koji označava blizinu bolnice i daje obaveštenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku;

III-34

Ukoliko udaljenost do objekta nije ispisana na samom znaku obavezno je postavljanje odgovarajuće dopunske table.

38) znak „stanica za prvu pomoć” (III-35), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica za prvu pomoć;

III-35

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima. Ukoliko udaljenost do objekta nije ispisana na samom znaku obavezno je postavljanje odgovarajuće dopunske table.

39) znak „radionica za opravku vozila” (III-36), koji označava blizinu mesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila;

III-36

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

40) znak „telefon” (III-37), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi telefonska govornica;

III-37

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima. Ukoliko udaljenost do objekta nije ispisana na samom znaku obavezno je postavljanje odgovarajuće dopunske table.

41) znak „benzinska stanica” (III-38), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi benzinska stanica;

III-38

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima i obaveštenje o vrsti goriva koje se može naći na stanici.

42) znak „hotel ili motel” (III-39), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi hotel odnosno motel;

III-39

Na delu znaka III-39 ispod belog polja može se upisati „hotel” ili „motel”, zavisno od vrste ugostiteljskog objekta koji se označava.

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

43) znak „restoran” (III-40), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi restoran;

III-40

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

44) znak „kafana” (III-41), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi kafana;

III-41

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

45) znak „teren uređen za izletnike” (III-42), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike;

III-42

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

46) znak „teren za kampovanje pod šatorima” (III-43), koji označava blizinu terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorima;

III-43

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

47) znak „teren za kampovanje u prikolicama” (III-44), koji označava blizinu terena ili teren za boravak u prikolicama;

III-44

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

48) znak „teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama” (III-45), koji označava blizinu terena ili teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama;

III-45

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

49) znak „planinarski dom” (III-46), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi planinarski dom;

III-46

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

50) znak „vozilo za pomoć na putu" (III-47), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu;

III-47

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

51) znak „vatrogasna služba" (III-48), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za gašenje požara;

III-48

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

52) znak „autobusko stajalište" (III-49), koji označava mesto na kome se nalazi autobusko stajalište;

III-49

53) znak „taksi stajalište” (III-49.1), koji označava mesto na kome se nalazi taksi stajalište;

III-49.1

54) znak „tramvajska stanica” (III-50), koji označava mesto na kome se nalazi tramvajska stanica;

III-50

55) znak „aerodrom” (III-51), koji označava blizinu aerodroma ili mesto aerodroma;

III-51

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

56) znak „luka ili pristanište” (III-52), koji označava blizinu luke, pristaništa, trajekta ili mesto u kome se nalazi luka, pristanište ili trajekt;

III-52

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

57) znak „informacija” (III-53), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se mogu dobiti turističke informacije;

III-53

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

58) znak „toalet” (III-54), koji označava blizinu mesta gde se nalazi toalet;

III-54

Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smer u kome se nalazi mesto na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

59) znak „radio stanica” (III-55), koji označava frekvenciju radio stanice na kojoj se mogu čuti informacije o stanju na putevima i turističke informacije;

III-55

Na znaku se upisuje naziv radio stanice i njena frekfencija.

60) znak „oblast vodozahvata” (III-56), koji označava deonicu puta koja je u oblasti sanitarne zaštite vodozahvata;

III-56

61) znak „prohodnost puta” (III-57), koji označava da je put odnosno prelaz preko planinskog vrha otvoren ili zatvoren;

III-57

Ako je prolaz otvoren polje 1 je zelene boje i ima natpis „otvoren”, odnosno ako je prolaz zatvoren polje 1 je crvene boje i ima natpis „zatvoren”.

Ako je prolaz zatvoren, na polju 2 se ispisuje naziv mesta do kog je put otvoren, a ako je prolaz otvoren, polje 3 sadrži simbol zimski pneumatik sa lancima za sneg ili simbol zimski pneumatik u zavisnosti od stanja puta.

Polja 2 i 3 imaju osnovu bele boje. Natpisi na polju 1 su bele boje, a na polju 2 crne boje. Simboli na polju 3 su crne boje. Polja 1, 2 i 3 su izmenljivog karaktera u skladu sa situacijom na putu.

62) znak „planinski prevoj” (III-58), koji označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom;

III-58

63) znak „broj serpentine” (III-59), koji označava broj serpentine sa nadmorskom visinom;

III-59

64) znak „putni objekat” (III-60), koji označava naziv putnog objekta od posebnog značaja (tunel, most, vijadukt i sl.);

III-60

Izbor simbola na znaku zavisi od putnog objekta koji se obeležava.

65) znak „reka” (III-61), koji označava naziv reke preko koje put prelazi;

III-61

66) znak „tabla za označavanje naziva ulica” (III-62), koji označava naziv ulice;

III-62

Znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica) može imati i kućne brojeve bloka na koji se odnosi.

67) znak „tabla za usmeravanje” (III-63), (III-63.1), (III-64) i (III-64.1), koji označava mesto gde se nailazi na oštru krivinu;

III-63

III-63.1

III-64

III-64.1

68) znak „stanica policije” (III-65), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica policije;

III-65

Na znaku ili dopunskoj tabli može se označiti smer kretanja kojim se upućuje na mesto na koje se znak odnosi.

69) znak „kontrola brzine kretanja” (III-66) označava početak deonice na kojoj se često vrši kontrola brzine kretanja vozila;

III-66

70) znak „brzina koja se preporučuje” (III-67), koji označava put odnosno deo puta na kome se daje preporuka brzine vozila (km/h) koja je označena na znaku;

III-67

71) znak „prestanak brzine koja se preporučuje” (III-67.1), koji označava put odnosno deo puta na kome prestaje preporuka brzine vozila (km/h) koja je označena na znaku;

III-67.1

72) znak „autoput” (III-68), koji označava mesto odakle počinje autoput;

III-68

73) znak „završetak autoputa” (III-68.1), koji označava mesto na kome se završava autoput;

III-68.1

74) znak „motoput” (III-69), koji označava mesto odakle počinje motoput;

III-69

75) znak „završetak motoputa” (III-69.1), koji označava mesto na kome se završava motoput;

III-69.1

76) znak „naizmenično uključivanje vozila” (III-70), koji označava mesto gde se zbog završavanja saobraćajne trake, suženja kolovoza i smanjenja broja saobraćajnih traka, vozila naizmenično uključuju u jednu saobraćajnu traku;

III-70

77) znak „saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika” (III-71), koja označava saobraćajnu traku koja je namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika. Ako je saobraćajna traka namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika u određenom periodu u toku dana uz saobraćajni znak se postavlja dopunska tabla IV-4;

III-71

78) znak „završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika” (III-71.1), koji označava mesto na kome se završava saobraćajna traka namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika;

III-71.1

79) znak „saobraćajna traka za spora vozila” (III-72), koji označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-72

80) znak „završetak saobraćajne trake za spora vozila” (III-72.1), koji označava mesto na kome se završava traka kojom se moraju kretati vozila koja se kreće brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-72.1

81) znak „mesto za zaustavljanje vozila” (III-73), označava deo puta na kome se vozila zaustavljaju iz nepredvidivih razloga, znak „mesto za zaustavljanje vozila sa ,,SOS” telefonom” (III-73.1), označava deo puta opremljen ,,SOS” telefonom na kome se vozila zaustavljaju iz nepredvidivih razloga;

III-73

III-73.1

82) znak „način korišćenja saobraćajne trake” (III-74) koji označava da određena saobraćajna traka nije namenjena za kretanje pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku;

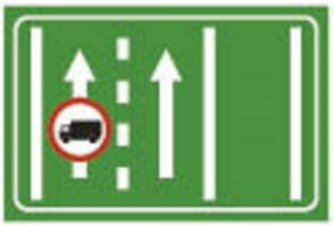

III-74

Broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

83) znak „predznak za otvaranje saobraćajne trake na autoputu” (III-75) koji označava približavanje mestu na autoputu gde se otvara saobraćajna traka za spora vozila ili posebnu namenu;

III-75

84) znak „otvaranje saobraćajne trake na autoputu” (III-75.1) koji označava mesto na autoputu gde se otvara saobraćajna traka za spora vozila ili posebnu namenu;

III-75.1

85) znak „predznak za zatvaranje saobraćajne trake na autoputu” (III-76) koji označava približavanje mestu na autoputu gde se zatvara saobraćajna traka za spora vozila;

III-76

86) znak „zatvaranje saobraćajne trake na autoputu” (III-76.1) koji označava mesto na autoputu gde se zatvara saobraćajna traka za spora vozila;

III-76.1

87) znak „predznak za zatvaranje zaustavne trake na autoputu” (III-77) koji označava približavanje mestu na autoputu gde se zatvara zaustavna traka zbog suženja poprečnog profila puta;

III-77

88) znak „zatvaranje zaustavne trake na autoputu” (III-77.1) koji označava mesto na autoputu gde se zatvara zaustavna traka na autoputu zbog suženja poprečnog profila;

III-77.1

89) znak „predznak za spajanje dva autoputa” (III-78) označava približavanje mestu na kome se autoput spaja sa drugim autoputem;

III-78

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

90) znak „spajanje dva autoputa” (III-78.1) označava mesto na kome se autoput spaja sa drugim autoputem;

III-78.1

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

91) znak „predznak za zatvaranje saobraćajne trake" (III-79) označava udaljenost do mesta na kome se zatvara jedna saobraćajna traka;

III-79

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

92) znak „zatvaranje saobraćajne trake" (III-79.1) označava mesto gde počinje zatvaranje jedne saobraćajne trake namenjene za kretanje u istom smeru;

III-79.1

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

93) znak „predznak za preusmeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima" (III-80) označava blizinu mesta gde se dvosmerni saobraćaj sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama preusmerava na deo puta na kome su kolovozne trake odvojene samo oznakama na kolovozu;

III-80

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

94) znak „znak za preusmeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima” (III-80.1) označava mesto gde se dvosmerni saobraćaj sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama preusmerava na deo puta na kome su kolovozne trake odvojene samo oznakama na kolovozu;

III-80.1

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

95) znak „predznak za otvaranje saobraćajne trake” (III-81) označava udaljenost do mesta na kome se otvara saobraćajna traka;

III-81

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

96) znak „otvaranje saobraćajne trake” (III-81.1) označava mesto gde počinje otvaranje saobraćajne trake namenjene za kretanje vozila u istom smeru;

III-81.1

Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara situaciji na terenu.

97) znak „tabla za označavanje izlaza sa brojem petlje” (III-82), koji označava mesto izlaska sa autoputa i broj izlazne petlje i znak „tabla za označavanje izlaza” (III-82.1), koji označava mesto izlaska sa autoputa;

III-82

III-82.1

98) znak „izlaz sa autoputa” (III-83), koji označava udaljenost do početka saobraćajne trake za izlaz sa autoputa;

III-83

99) znakovi „tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva” (III-84) i (III-84.1), postavljaju se na vrhu razdelnog ostrva i upozoravaju vozače da nailaze na razdelno ostrvo;

III-84

III-84.1

Tabla ima naizmenično crna i žuta polja. Na istom stubu nosaču iznad table (III-84) može se postaviti jedan od znakova II-45 ili II-45.1, a iznad table (III-84.1) se može postaviti znak II-45.3.

100) znak „opasna deonica puta” (III-85), koji označava nailazak na posebno opasnu deonicu puta;

III-85

Na znaku se ispisuje tekst ,,OPASNOST” ili tekst ,,PAZI DECA” i najviše dva saobraćajna znaka iz grupe znakova opasnosti koja određuju prirodu opasnosti. Znak se uvek postavlja sa obe strane puta u smeru kretanja.

101) znak „pogrešan smer” (III-86) označava poslednje upozorenje vozaču da se nalazi na delu puta koji je namenjen kretanju vozila u suprotnom smeru;

III-86

102) znakovi „udaljenost izlaza u slučaju opasnosti" (III-87) i (III-87.1) koji označavaju smer u kome se nalazi izlaz za slučaj opasnosti i udaljenost do njega;

III-87

III-87.1

103) znakovi „izlaz u slučaju opasnosti" (III-88) i (III-88.1) koji označavaju izlaz za pešake u slučaju opasnosti;

III-88

III-88.1

104) znak „magla na putu" (III-89), (III-89.1), (III-89.2), označava početak deonice puta sa pojavom magle i daje preporuke vozaču da vozi bezbednom brzinom u datim uslovima;

III-89

III-89.1

III-89.2

Postavljanje ovog znaka na putu, obavezno prati označavanje tačaka na putu.

105) znak „odmorište" (III-90), koji označava nailazak na odmorište na putu čiji se sadržaj označava piktogramima;

III-90

106) znak „izlazak na odmorište” (III-90.1), koji označava mesto izlaska sa puta do odmorišta. Na znaku, ukoliko je potrebno, može da se upiše udaljenost do sledećeg takvog objekta;

III-90.1

107) znak „naplata putarine” (III-91) označava nailazak na objekat za naplatu putarine;

III-91

Na znaku se može upisati tekst „putarina” najviše na tri strana jezika, ako se postavlja pored puta.

108) znak „elektronska naplata putarine” (III-92) označava saobraćajnu traku namenjenu za kretanje vozila u kojoj se naplata putarine vrši elektronskim putem;

III-92

109) znak „nailazak na mesto naplate putarine” (III-93) označava blizinu mesta gde se naplata putarine vrši i elektronskim putem i ručno;

III-93

110) znak „ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji” (III-94), koji označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine kretanja vozila prema tipu puta i obavezi upotrebe svetala na teritoriji Republike Srbije;

III-94

111) znak „broj međunarodnog puta” (III-95) označava broj međunarodnog puta, znak „broj autoputa” (III-96) označava broj državnog puta IA reda i znak „broj puta” (III-97) označava broj ostalih državnih puteva;

III-95

III-96

III-97

112) znak „kilometraža puta” (III-98) označava stacionažu puta i znak „broj puta, broj deonice puta i kilometraža” (III-99), označava broj puta, broj deonice i stacionažu puta;

III-98

III-99

113) znak „snimanje saobraćaja” (III-100) označava mesto na deonici puta od kojeg počinje snimanje saobraćaja tehničkim uređajima koji su fiksni (nepokretni) na putu;

III-100

114) znak „završetak snimanja saobraćaja” (III-100.1) označava mesto na putu od kojeg prestaje snimanje saobraćaja tehničkim uređajima koji su fiksni (nepokretni) na putu;

III-100.1

1.3.2. Znakovi obaveštenja za vođenje saobraćaja

Član 27.

Znakovi obaveštenja za vođenje saobraćaja su:

115) znak „raskrsnica” (III-201) i „kružna raskrsnica” (III-202), koji označavaju međusobni položaj i pravce puteva i nazive mesta do kojih vode putevi koji se ukrštaju;

III-201

III-202

Na znakovima može biti upisana udaljenost do raskrsnice na koju se znak odnosi, ispod dolazeće strelice.

116) znak „prestrojavanje vozila” (III-203), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka;

III-203

117) znak „prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta” (III-204), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka;

III-204

Simboli na znaku III-204 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima. Na znaku moraju biti ispisani nazivi odredišta.

118) znak „strelasti putokaz” (III-205), koji označava pravac puta do odredišta ili karakterističnog objekta;

III-205

119) znak „putokazna tabla” (III-206), koji označava pravac puta do odredišta ispisanog na znaku;

III-206

120) znak „naziv petlje” (III-207) i (III-207.1), koji obaveštava o nazivu petlje na koju se nailazi;

III-207

III-207.1

Znak III-207 postavlja se na ukrštanju autoputa sa putem nižeg ranga, a znak III-207.1 postavlja se na ukrštanju dva autoputa.

121) znak „pretputokazna tabla za izlaz” (III-208), koji na autoputu i raskrsnicama u više nivoa označava položaj putnih pravaca do naseljenih mesta ispisanih na njemu;

III-208

122) znak „pretputokazna tabla za razdvajanje dva autoputa" (III-209), koji na raskrsnicama u više nivoa na autoputu označava položaj pravaca dva autoputa;

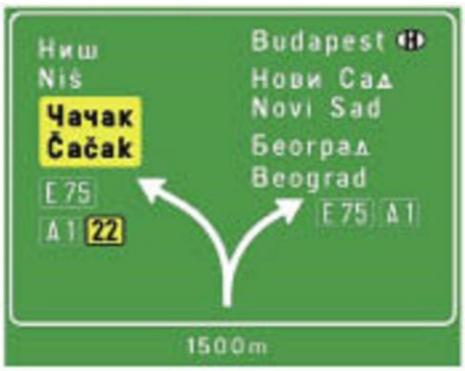

III-209

123) znak „pretputokaz za izlaz" (III-210), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znaku;

III-210

124) znak „pretputokaz za razdvajanje dva autoputa" (III-211), koji na raskrsnicama u više nivoa na autoputu označava položaj pravaca dva autoputa;

III-211

125) znak „putokaz za izlaz" (III-212), (III-213) i (III-214), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mesta ispisanih na znakovima;

III-212

III-213

III-214

Znakovi III-212 i III-213 postavljaju se iznad kolovoza, a znak III-214 na bankini.

126) znak „putokaz za prestrojavanje za kretanje do određenog mesta" (III-215), (III-216) i (III-217) koji obaveštava vozače o korišćenju saobraćajne trake za kretanje do naseljenog mesta ispisanog na znaku;

III-215

III-216

III-217

127) znak „potvrda pravca" (III-218), koji označava potvrdu pravca kretanja posle prolaska raskrsnice;

III-218

Član 28.

Znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja učesnici u saobraćaju se obaveštavaju o smerovima kretanja odnosno smerovima kretanja po saobraćajnim trakama do određenih mesta.

Član 29.

Znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja učesnicima u saobraćaju daju se:

1) prethodna obaveštenja o smeru kretanja (prvi stepen obaveštenja);

2) obaveštenja o prestrojavanju (drugi stepen obaveštenja);

3) obaveštenja o skretanju (treći stepen obaveštenja);

4) obaveštenja o potvrdi smera kretanja (četvrti stepen obaveštenja).

Broj i način obaveštenja koji se daju učesnicima u saobraćaju zavisi od kategorije puta.

Član 30.

Na autoputevima, učesnicima u saobraćaju daju se svi stepeni obaveštenja iz člana 29. ovog pravilnika.

Na putevima van naselja, učesnicima u saobraćaju daju se najmanje prvi i treći stepen obaveštenja iz člana 29. ovog pravilnika.

Na putevima u naselju, učesnicima u saobraćaju daju se najmanje treći stepen obaveštenja iz člana 29. ovog pravilnika.

Član 31.

Visina slova na znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja mora biti u skladu sa odgovrajućim srpskim standardima.

Član 32.

Na znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja koriste se odredišta koje se nalaze na teritoriji Republike Srbije, kao i odredišta iz susednih država do kojih put vodi.

Član 33.

Na znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja može da se upiše broj puta, broj autoputa i broj međunarodnog puta.

Ako nije moguće da broj puta bude upisan na znaku, može da se doda izvan znaka kao samostalan znak, i to: iznad znaka za odredište u smeru pravo, odnosno sa one strane znaka u visini natpisa, za odredište na koje upućuje.

Član 34.

Na znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja na autoputu i motoputu mogu se upisivati simboli za: aerodrom, železničku ili autobusku stanicu, robni terminal.

Na znakovima obaveštenja za vođenje saobraćaja na autoputu i motoputu ne može se upisivati udaljenost do odredišta, osim na znaku „potvrda pravca" (III-218).

Član 35.

Boja osnove znakova za vođenje saobraćaja je:

1) zelene boje za znakove na autoputu;

2) plave boje za znakove na motoputu;
3) žute boje za znakove na ostalim putevima;

4) bele boje za znakove čije je odredište određeni objekat, sadržaj ili deo naselja.

1.3.3. Znakovi obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu

Član 36.

Znakovi obaveštenja za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu su:

128) znak „predznak za obilazak" (III-301), koji označava smer i tok preusmerenog saobraćaja kada je zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza put zatvoren. Kod dužeg preusmeravanja donji deo znaka može da sadrži natpis „OBILAZAK" i dužinu izraženu u kilometrima;

III-301

129) znakovi „obilazak" za kretanje levo ili desno (III-302) i za kretanje pravo (III-302.1) koji služe za usmeravanje vozila na obilazni put;

III-302

III-302.1

Na znaku se u slučaju preusmeravanja međunarodnih saobraćajnih tokova može ispod ćiriličnog natpisa ispisati i natpis ,,BYPASS".

130) znak „predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mestu na kome se izvode radovi" (III-303), koji vozače obaveštava o blizini mesta na kome je, zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, uvedeno naizmenično propuštanje vozila, koje neposredno regulišu ovlašćena lica;

III-303

131) znak „blizina mesta skretanja saobraćaja iz jedne kolovozne trake u drugu" (III-304), koji označava blizinu mesta gde se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti;

III-304

Položaj i broj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu.

132) znak „mesto skretanja saobraćaja iz jedne kolovozne trake u drugu" (III-304.1), koji označava mesto gde se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti;

III-304.1

Položaj i broj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu.

133) znak „predznak devijacija na putu" (III-305) označava približavanje mestu na kome postoji devijacija puta;

III-305

Položaj i broj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu.

134) znak ,,devijacija na putu" (III-305.1) koji označava mesto devijacija na putu;

III-305.1

Položaj i broj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu.

Član 37.

Za obeležavanje prepreka na putu i mesta na kojima se izvode radovi na putu (u daljem tekstu: zona radova) mogu se koristiti sa osnovom znaka žute boje, znakovi opasnosti i znakovi izričitih naredbi.
Izuzetno od stava 1. ovoga člana odstupaju sledeći znakovi izričitih naredbi: II-2, II-4, II-34, II-35, II-36, II-37, II-43, II-44, II-45 i II-46.

U zoni radova se mogu koristiti sledeći znakovi obaveštenja: III-1, III-5, III-10 i III-30.

U zoni radova se mogu koristiti sa osnovom žute boje i simbolima crne boje sledeći znakovi obaveštenja:
III-17, III-74, III-79, III-79.1, III-80, III-80.1, III-81 i III-81.1.

1.3.4. Znakovi obaveštenja koji se odnose na turističku signalizaciju

Član 38.

Turistička signalizacija se koristi za obaveštavanje i upućivanje korisnika do kulturnih, istorijskih, prirodnih i drugih turističkih odredišta.

Simboli na znakovima turističke signalizacije su crne boje na beloj osnovi i ne mogu biti u formi fotografije.

Član 39.

Znakovi obaveštenja koji se odnose na turističku signalizaciju su:

1) znak „turistička informaciona tabla" (III-401) koji se koristi za obaveštavanje o kulturnim, istorijskim, prirodnim i drugim turističkim odredištima;

III-401

2) znak „turistički strelasti putokaz" (III-402) i „turistička putokazna tabla" (III-402.1) koji se koriste za usmeravanje prema kulturnim, istorijskim, prirodnim i turističkim odredištima;

III-402

III-402.1

3) znak „turistička tabla za označavanje turističkog odredišta" (III-403) koji se koristi za označavanje kulturnog, istorijskog, prirodnog i drugog turističkog odredišta;

III-403

4) znak „turistička tabla za izraz dobrodošlice” (III-404) koji se koristi za označavanje teritorije države, pokrajine, okruga, grada ili opštine;

III-404

Na znaku se za napuštanje teritorije države, pokrajine, okruga, grada ili opštine može ispisati umesto teksta dobrodošli, tekst doviđenja.

5) znak ,,putokaz za javne objekte” (III-405) koji se koristi za usmeravanje prema značajnim javnim objektima, sportsko-rekreacionim centrima i sličnim turističkim odredištima u naseljenim mestima;

III-405

Član 40.

Turistička signalizacija se ne postavlja na autoputevima i motoputevima.

Izuzetno od stava 1. ovog člana mogu se obeležiti: kulturna, istorijska, prirodna ili druga turistička odredišta od izuzetnog značaja za razvoj turizma u Republici Srbiji.

Znakovi obaveštenja - opšte karakteristike

Član 41.

Znakovi obaveštenja imaju oblik kvadrata, pravougaonika ili kruga.

Izuzetno od stava 1. ovog člana odstupa znak ,,strelasti putokaz” (III-205), znak „obilazak” (III-302) i znak „turistički strelasti putokaz” (III-402).

Član 42.

Osnova znakova obaveštenja je:

1) plave ili zelene boje sa simbolima i natpisima bele ili crne boje;

2) žute boje sa simbolima i natpisima crne boje;

3) bele boje sa simbolima i natpisima crne boje;
4) braon boje sa natpisima bele boje i simbolima crne boje na beloj osnovi za znakove turističke signalizacije za turistička odredišta od izuzetnog značaja.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana:

1) znak III-23 (naziv naseljenog mesta), znak III-23.1 (završetak naseljenog mesta), znak III-201 (raskrsnica), znak III-202 (kružna raskrsnica), znak III-204 (prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta), znak III-208 (pretputokazna tabla za izlaz), znak III-

215, III-216, III-217 (putokaz za prestrojavanje za kretanje do određenog mesta) i znak III-218 (potvrda pravca) imaju boju osnove znaka prema kategoriji puta na kojem se postavljaju;

2) znak III-95 (broj međunarodnog puta), znak III-96 (broj autoputa), znak III-97 (broj puta), znak III205 (strelasti putokaz), znak III-206 (putokazna tabla), znak III-210 (pretputokaz za izlaz), znak III-212, III-213 i III-214 (putokaz za izlaz), imaju boju osnove znaka prema kategoriji puta na kojem se odredište nalazi;

3) znak III-25 (zona zabrane parkiranja), znak III-26 (pešačka zona), znak III-27 (zona 30) i znak III-28 (zona škole) imaju odgovarajući znak ucrtan na osnovi;

4) znakovi III-25.1 (završetak zone zabrane parkiranja), III-26.1 (završetak pešačke zone), III-27.1 (završetak zone 30), III-28.1 (završetak zone škole), imaju ucrtan odgovarajući znak koji je crno-bele boje i kose crte crne boje.

5) znakovi III-15 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), III-18 (prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg), III-19 (završetak biciklističke staze), III-20 (završetak pešačke staze); III-21 (završetak spojene biciklističke i pešačke staze), III-22 (završetak staze za jahače), III-23.1 (završetak naseljenog mesta), III-24.1 (završetak naselja), III-29.1 (završetak zone usporenog saobraćaja), III-67.1 (prestanak brzine koja se preporučuje), III-68.1 (završetak autoputa), III-69.1 (završetak motoputa) i III-71.1 (završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika) imaju kosu traku crvene boje;

6) znakovi III-3.1 (završetak puta sa prvenstvom prolaza), III-12 (prestanak zabrane preticanja za motorna vozila), III-13 (prestanak zabrane preticanja za teretna vozila), III-14 (prestanak ograničenja brzine), III-16 (prestanak zabrane davanja zvučnih znakova), III-17 (prestanak svih zabrana), III-25.1
(završetak zone zabrane parkiranja), III-26.1 (završetak pešačke zone), III-27.1 (završetak zone 30) i III28.1 (završetak zone škole) imaju kose crte crne boje;

7) znak III-1 (prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera) ima simbol dve strelice, manja strelica je crvene boje, a veća bele boje;

8) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) i znak III-3.1 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) imaju unutrašnji kvadrat žute boje, a pojas između unutrašnjeg kvadrata i spoljne ivice znaka bele boje;

9) znak III-9 (slepi put) ima pravougaonik crvene boje na kraju kraka koji prikazuje slepi put;

10) znak III-11 (blizina škole) ima osnovu znaka žuto-zelene boje sa fluoroscentnim svojstvom, a simbol i okvir znaka su crne boje;

11) znak III-35 (stanica za prvu pomoć) ima simbol crvene boje;

12) znak III-56 (oblast vodozahvata) ima simbol cisterne crvene boje, osovina sa točkovima je crne boje, a dve talasaste linije su plave boje;

13) na znaku III-57 (prohodnost puta) ako je prolaz otvoren polje 1 je zelene boje i ima natpis ,,otvoren", a ako je prolaz zatvoren polje 1 je crvene boje i ima natpis ,,zatvoren". Polja 2 i 3 imaju osnovu bele boje. Natpisi na polju 1 su bele boje, a na polju 2 i 3 crne boje. simboli na polju 3 su crne boje;

14) na znakovima III-71 (saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika) i III-71.1 (završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika) isprekidana linija horizontalne signalizacije koja je uz saobraćajnu traku kojom saobraćaju vozila javnog prevoza putnika je žute boje;

15) na znaku III-73.1 (mesto za zaustavljanje vozila sa SOS telefonom) pravougaonik u koji je upisan natpis ,,SOS" belim slovima je crvene boje;
16) znak III-74 (način korišćenja saobraćajne trake) ima osnovu znaka zelene boje kada se postavlja na autoputu i plave boje kada se postavlja na svim ostalim putevima i sadrži i ucrtan znak;

17) znakovi III-75 (predznak za otvaranje saobraćajne trake na autoputu) i III-75.1 (otvaranje saobraćajne trake na autoputu) mogu imati umetnut simbol za posebnu namenu saobraćajne trake;

18) znak III-82 (tabla za označavanje izlaza sa autoputa) i znak III-82.1 (tabla za označavanje izlaza) uvek imaju osnovu plave boje;

19) znak III-85 (opasna deonica puta) ima osnovu znaka fluoroscentne žuto zelene boje sa natpisom crne boje i upisanim znakovima opasnosti;

20) znak III-86 (pogrešan smer) ima osnovu znaka fluoroscentne žuto zelene boje sa natpisom i simbolom crne boje i upisanim znakom (II-4);

21) znakovi III-89, III-89.1 i III-89.2 (magla na putu) ima osnovu znaka sive boje sa simbolima bele boje i umetnutim fluoroscentnim poljem žute boje;

22) znak III-90 (odmorište) i znak III-90.1 (izlazak na odmorište) imaju osnovu plave boje sa natpisima bele boje i simbolima crne boje na beloj umetnutoj osnovi;

23) znak III-92 (elektronska naplata putarine) ima osnovu znaka bele boje i simbol čija je osnova žute boje a natpis „ENP" plave boje;

24) znak III-93 (nailazak na mesto naplate putarine) ima osnovu znaka bele boje, umetnuta polja u obliku pravougaonika koja su žute boje, na kojima su prikazani simboli „ENP" plave boje i silueta čoveka crne boje. Natpisi su crne boje;

25) znak III-94 (ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji) ima ucrtane odgovarajuće znakove na osnovi plave boje i umetnutim poljima bele boje;

26) znak III-99 (broj puta, broj deonice puta i kilometraža) ima osnovu bele boje, natpise crne boje i umetnut jedan od znakova III-95 (broj međunarodnog puta), III-96 (broj autoputa) ili III-97 (broj puta) u odgovarajućoj boji;

27) znakovi III-201 (raskrsnica) i III-202 (kružna raskrsnica), na liniji pravaca, mogu imati ucrtane saobraćajne znakove;

28) znakovi III-74 (način korišćenja saobraćajne trake) i III-301 (predznak za obilazak), mogu imati ucrtane saobraćajne znakove.

Član 43.

Prečnik kruga znakova obaveštenja iznosi:

1) 90 cm na autoputu i motoputu;

2) 60 cm na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama;

3) 40 cm na ostalim saobraćajnicama u naselju;

4) 30 cm ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi, a 40 cm kao umetnuti znakovi na autoputu i motoputu.

Stranica kvadrata znakova obaveštenja iznosi:

1) 90 cm na autoputevima i motoputevima;

2) 60 cm na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama;
3) 40 cm na ostalim saobraćajnicama u naselju;

4) 30 cm ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi, a 40 cm kao umetnuti znakovi na autoputu i motoputu.

Dimenzija pravougaonika znakova obaveštenja iznosi:

1) 90 cm x 135 cm na autoputu i motoputu;

2) 60 cm x 90cm na ostalim državnim putevima I i II reda, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama i na glavnim saobraćajnicama u naselju;

3) 40 cm x 60 cm na ostalim saobraćajnicama u naselju; 4) 40 cm x 60 cm ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi.

Izuzetno od stava 2. ovoga člana odstupaju dimenzije znaka:

1) III-3 (put sa prvenstvom prolaza) i III-3.1 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) i iznosi 60 cm;

2) III-5 (označeni pešački prelaz), III-6 i III-7 i iznosi 60 cm;

3) III-11 (blizina škole) i iznosi 90 cm;

4) III-63, III-64 (tabla za usmeravanje) i iznosi 50 cm (75 cm);

5) III-82.1 (tabla za označavanje izlaza) i iznosi 120 cm; 6) III-92 (elektronska naplata putarine) i iznosi 250 cm x 250 cm.

Izuzetno od stava 3. ovog člana odstupaju dimenzije znaka:

1) III-2.1 (put sa jednosmernim saobraćajem) i iznosi 100 cm x 35 cm;

2) III-63.1, III-64.1 (tabla za usmeravanje) i iznose 150 cm x 50 cm (225 cm x 75 cm);

3) III-75 (predznak za otvaranje saobraćajne trake na autoputu), III-76 (predznak za zatvaranje saobraćajne trake na autoputu), III-77 (predzank za zatvaranje zaustavne trake na autoputu) i iznosi 250 cm x 290 cm;

4) III-75.1 (otvaranje saobraćajne trake na autoputu), III-76.1 (zatvaranje saobraćajne trake na autoputu), III-77.1 (zatvaranje zaustavne trake na autoputu) i iznosi 250 cm x 230 cm;

5) III-78 (predzanak za spajanje dva autoputa) i iznosi 160 cm x 230 cm;

6) III-78.1 (spajanje dva autoputa) i iznosi 160 cm x 190 cm;

7) III-82 (tabla za označavanje izlaza sa autoputa) i iznosi 120 cm x 180 cm;

8) III-83 (izlaz sa autoputa ili motoputa) i iznosi 65 cm x 150 cm;

9) III-84 (tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva) i iznosi 30 cm x 100 cm;

10) III-84.1 (tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva) i iznosi 60 cm x 120 cm;

11) III-85 (opasna deonica puta) i iznosi: sa jednim znakom 120 cm x 140 cm, sa jednim znakom i poljem za upisivanje dužine deonice puta 120 cm x 180 cm i sa dva znaka 120 cm x 230 cm;

12) III-86 (pogrešan smer) i iznosi 150 cm x 350 cm;
13) III-89 (magla na putu) i iznosi 250 cm x 350 cm;

14) III-89.1, III-89.2 (magla na putu) i iznosi 200 cm x 350 cm;

15) III-94 (ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji) i iznosi 200 cm x 280 cm;

16) III-98 (kilometraža puta) i iznosi 35 cm x 30 cm (45 cm x 40 cm);

17) III-99 (broj puta, broj deonice puta i kilometraža) i iznosi 45 cm x 35 cm.

1.4. Dopunske table

Član 44.

Uz znakove opasnosti, znakove izričitih naredbi i znakove obaveštenja mogu biti postavljene dopunske table.

Član 45.

Dopunske table su:

1) dopunska tabla (IV-1), koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dela puta odnosno mesta na koje se znak odnosi;

IV-1

2) dopunska tabla (IV-2), koja označava dužinu dela puta na kome preti opasnost označena znakom odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveza odnosno ograničenje označeno znakom;

IV-2

3) dopunska tabla (IV-3), koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dela puta na koji se znak odnosi;

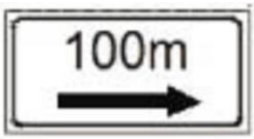

IV-3

4) dopunska tabla (IV-4), koja označava vreme za koje izričita zabrana, obaveza, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno;

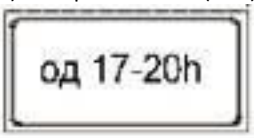

IV-4

5) dopunska tabla (IV-5), koja rečima bliže određuje značenje znaka, odnosno daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja znaka;

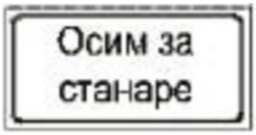

IV-5

6) dopunska tabla (IV-6), koja simbolom vozila bliže određuje značenje znaka uz koji se ističe. Ukoliko se na dopunskoj tabli nalazi simbol teretnog vozila, na tabli se može upisati i najveća dozvoljena masa koja se odnosi na teretno vozilo;

IV-6

7) dopunska tabla (IV-7), koja označava blizinu dela puta odnosno mesta na kome postoji opasnost od klizavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snega na putu;

IV-7

8) dopunske table (IV-8), (IV-8.1), (IV-8.2), (IV-8.3), (IV-8.4), (IV-8.5), koje označavaju primenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila do znaka, od znaka, odnosno s jedne ili druge strane znaka;

IV-8

IV-8.1

IV-8.2

IV-8.3

IV-8.4

IV-8.5

9) dopunska tabla (IV-9), koja označava udaljenost mesta parkirališta, garaža i objekta na putu, odgovarajućim simbolom i strelicom;

IV-9

Simboli i udaljenost u metrima na dopunskoj tabli odgovaraju situaciji na terenu.

10) dopunske table (IV-10), (IV-11), (IV-12), označavaju način parkiranja na trotoaru koje se reguliše znakom „parkiralište" (III-30), i to: (IV-10) parkiranje na trotoaru pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, (IV-11) parkiranje na trotoaru paralelno sa podužnom osom kolovoza i (IV-12) parkiranje na trotoaru upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-10

IV-11

IV-12

11) dopunske table (IV-13), (IV-14) i (IV-15), označavaju način parkiranja kada se ono izvodi delom na trotoaru a delom na kolovozu, koje se reguliše znakom III-32, i to: IV-13 parkiranje na trotoaru i kolovozu pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-14 parkiranje na trotoaru i kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-15 parkiranje na trotoaru i kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza,

IV-13

IV-14

IV-15

12) dopunske table (IV-16), (IV-17), (IV-18), označavaju način parkiranja na kolovozu koji se reguliše znakom „parkiralište" (III-30) i to: (IV-16) parkiranje na kolovozu pod uglom, u odnosu na podužnu osu kolovoza, (IV-17) parkiranje na kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i (IV-18) parkiranje na kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-16

IV-17

IV-18

13) dopunske table (IV-20) i (IV-20.1), označavaju vremenske uslove u kojima važi znakom označena opasnost ili izričita naredba, i to: (IV-20) kada pada kiša i (IV-20.1) kada je na kolovozu sneg;

IV-20

IV-20.1

14) dopunska tabla (IV-21), koja označava da je parkiralište, odnosno parking mesto rezervisano za vozila lica sa invaliditetom i postavlja se uz znak „parkiralište" (III-30) i znak „parking garaža" (III-31);

IV-21

15) dopunska tabla (IV-22), koja označava vrstu oštećenja na kolovozu i dužinu puta na koju se odnosi;

IV-22

16) dopunska tabla (IV-23), koja označava pružanje puta sa prvenstvom prolaza;

IV-23

Položaj simbola na znaku (IV-23) mora da odgovara konkretnom položaju puta sa prvenstvom prolaza u odnosu na sporedni put i postavlja se uz znakove (II-1), (II-2) i (III-3).

17) dopunska tabla (IV-24), koja označava izvođenje oznaka na kolovozu;

IV-24

18) dopunska tabla (IV-25), koja označava dvosmernost biciklističke staze;

IV-25

Dopunske table - opšte karakteristike

Član 46.

Dopunska tabla mora da ima ista svojstva u pogledu boje osnove i retrorefleksije, kao i znak uz koji se dopunska tabla postavlja, a boja natpisa i simbola na dopunskoj tabli mora biti ista kao i boja natpisa i simbola na znaku uz koji se dopunska tabla postavlja.

Izuzetno od stava 1. ovoga člana dopunska tabla (IV-5) koja daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja ne mora biti iste boje kao znak uz koji se postavlja.

Član 47.

Širina dopunske table postavljene uz znak ne sme biti veća od širine znaka uz koji se dopunska tabla postavlja. Širina dopunske table postavljene uz znak oblika kruga ne sme biti veća od prečnika kruga.

Visina dopunske table ne sme da iznosi više od polovine njene dužine, osim kod dopunskih tabli: IV-5, IV6, IV-8.3, IV-8.4, IV-8.5 i IV-23.

1.5. Materijali za izradu saobraćajnih znakova

Član 48.

Upotreba retroreflektujućih materijala za izradu lica saobraćajnog znaka zavisi od kategorije puta, i to:

1) na autoputu i motoputu, od materijala klase 3;

2) na ostalim državnim, opštinskim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama, od materijala klase 2; 3) na ulicama, od materijala klase 1.

Upotreba retroreflektujućih materijala za izradu lica saobraćajnog znaka u zoni radova zavisi od kategorije puta, i to:

1) na autoputu i motoputu, od materijala klase 3;

2) na ostalim putevima, od materijala klase 2.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

1) na autoputu i motoputu, od materijala klase 2 se izrađuju znakovi uz objekte na putu: III-58, III-59, III-60, III-61, III-90, III-90.1;
2) na ostalim putevima osim na ulicama, od materijala klase 3 izrađuju se znakovi: I-32, I-33, I-34, I-34.1, I-35, II-1, II-2, III-5, III-6, III-7;

3) na ulicama od materijala klase 2 izrađuju se znakovi: I-32, I-33, I-34, I-34.1, I-35, II-1, II-2, III-5, III-6, III-7;

4) od materijala klase 3. se uvek izrađuju znakovi: III-11, III-28, III-85, III-86, III-89, III-89.1, III-89.2.

Izuzetno od stava 2. ovog člana znakovi u zoni radova izrađuju se od materijala klase 1, samo ukoliko radovi započnu i završe se u toku jednog dana, za vreme dnevne vidljivosti.

Znakovi turističke signalizacije izrađuju se od materijala klase 2 na autoputu i motoputu, a od materijala klase 1 na ostalim putevima.

Radi povećanja uočljivosti saobraćajni znakovi mogu biti izrađeni na fluoroscentnoj podlozi od retroreflektujućeg materijala klase 3:

1) žute boje u zoni radova na putu;

2) žuto-zelene boje za znakove na mestima gde je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku ili ako je uočljivost takvih znakova umanjena.

1.6. Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka

Član 49.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka moraju u svemu da imaju izgled i sadržaj znakova propisanih ovim pravilnikom i imaju isto značenje.

Ukoliko zbog tehnologije izvođenja nije moguće izvesti propisanu boju upotrebljava se:

- umesto boje osnove znaka bele i plave koristi se crna boja bez refleksije;

- umesto crnih i belih simbola koristi se beli ili žuti simboli;

- umesto crne boje okvira koristi se bela ili žuta boja.

Informacija koja se prikazuje na znakovima sa izmenljivim sadržajem poruka može da se sastoji od teksta i simbola.

Znakovi sa izmenljivim sadržajem poruka moraju biti izvedeni prema važećem srpskom standardu SRPS EN 12966.

2. Oznake na putu

Član 50.

Oznake na putu su:

1) uzdužne oznake; 2) poprečne oznake;

3) ostale oznake.

Član 51.

Oznake na putu su bele boje.
Oznake na putu čine: linije, strelice, natpisi i druge oznake.

Izuzetno od stava 1. ovog člana oznake na putu su žute boje:

1) privremene oznake koje se koriste u zoni radova na putu;

2) oznake za odvajanje saobraćajnih traka za kretanje vozila javnog gradskog prevoza putnika;

3) oznake za odvajanje saobraćajnih traka za elektronsku naplatu putarine;

4) oznake kojima se obeležavaju mesta posebne namene (parking za osobe sa invaliditetom, autobuska stajališta, zabrana parkiranja, taksi vozila, policija, i dr.).

Član 52.

Oznake se obeležavaju na putu sa savremenim kolovoznim zastorom.

Karakteristike materijala za izvođenje oznaka na putu u zavisnosti od vrste puta, date su u Prilogu 1, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Karakteristike materijala za izvođenje privremenih oznaka na putu u zavisnosti od vrste puta, date su u Prilogu 1.

Oznake za obeležavanje mesta za parkiranje, kao i ostale oznake na parkiralištima i u garažama mogu da se obeležavaju materijalima koji nemaju retroreflektujuća svojstva.

Oznake na putu mogu da se izvode bojilima, toplom i hladnom plastikom, aplikativnim trakama, klinovima i markerima.

Oznake na putu se uklanjaju na način tako da se ne oštećuje put.

Član 53.

Za privremene oznake u zoni radova na putu, primenjuju se aplikativne trake sa privremenom trajnošću.

Kod korišćenja aplikativnih traka u zoni radova, zahtevane karakteristike su date u Prilogu 1.

Član 54.

Svaka oznaka na putu mora da zadrži najmanje 85% svoje površine na kraju perioda eksploatacije i ne sme imati manje vrednosti svih parametara od propisanih parametara datih u Prilogu 1.

2.1. Uzdužne oznake na putu

Član 55.

Uzdužne oznake na putu su:

1) „razdelne linije”; 2) „ivične linije”.

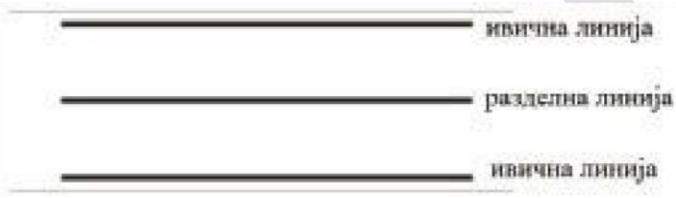

2.1.1. Razdelne linije

Član 56.

Razdelna linija razdvaja kolovoz na kolovozne trake odnosno na saobraćajne trake.

Razdelna linija može biti: neisprekidana, isprekidana ili kombinovana.

Razdelna isprekidana i neisprekidana linija može biti: obična ili udvojena.

Razdelna neisprekidana linija označava zabranu prelaska preko te linije i zabranu kretanja po toj liniji.

Razdelna udvojena neisprekidana linija označava zabranu prelaska preko te linije i zabranu kretanja po liniji.

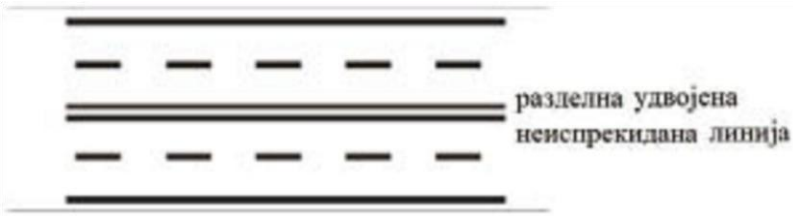

Razdelna udvojena neisprekidana linija izvodi se na kolovozima sa dvosmernim saobraćajem:

1) sa dve i više saobraćajnih traka po smeru;

2) sa neparnim brojem saobraćajnih traka ako je u oba smera zabranjeno preticanje tako da se prilikom preticanja koristi saobraćajna traka namenjena za kretanje iz suprotnog smera;

3) u tunelima i na prilazima tunelima u dužini od 150 m do 250 m;

4) ako to zahtevaju uslovi bezbednosti saobraćaja na putu.

Razdelna isprekidana linija izvodi se kao: kratka isprekidana, obična isprekidana i kao linija upozorenja.

Razdelna obična isprekidana linija koristi se za razdvajanje kolovozne trake na putu sa jednom saobraćajnom trakom po smeru i za razdvajanje kolovozne trake na saobraćajne trake.

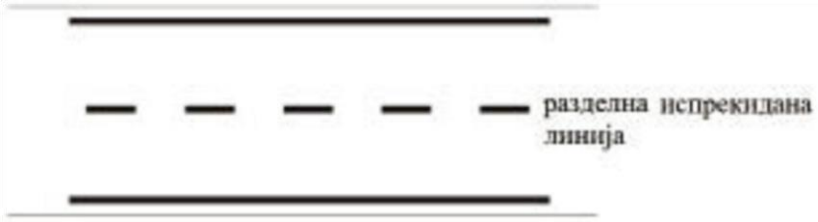

Razdelna kratka isprekidana linija koristi se:

1) na prilaznim kracima za obeležavanje posebnih saobraćajnih traka za levo i desno skretanje na raskrsnici;

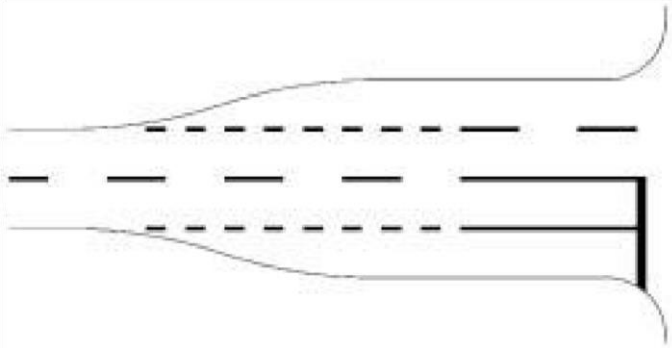

2) za vođenje vozila kroz raskrsnicu kao linija vodilja;

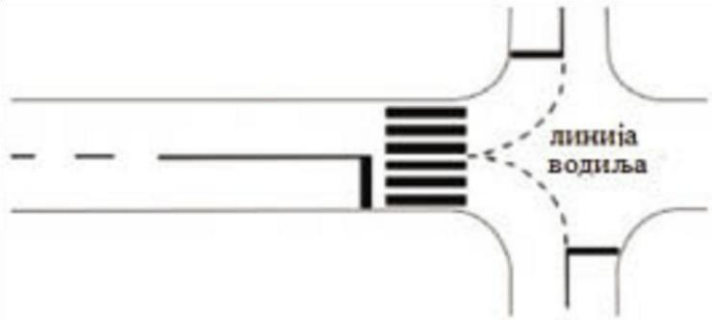

3) na dvosmernim biciklističkim stazama.

Razdelna udvojena isprekidana linija koristi se za obeležavanje saobraćajnih traka sa izmenljivim smerom kretanja na kojima je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova.

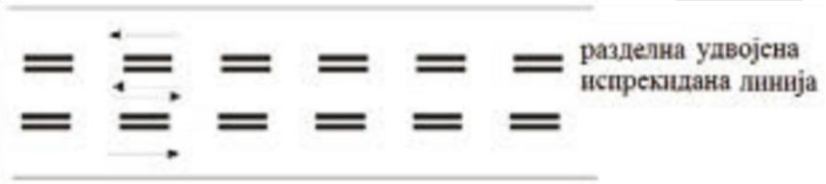

Razdelna udvojena kombinovana linija označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanja po njoj, za vozila koja se kreću kolovoznom trakom u kojoj je neisprekidana linija bliža desnoj ivici kolovoza od isprekidane.

Razdelna udvojena kombinovana linija koristi se za razdvajanje kolovoznih traka na mestima gde uslovi preglednosti dopuštaju preticanje samo u jednom smeru.

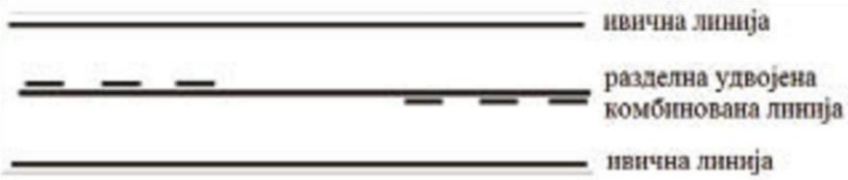

Razdelna linija upozorenja koristi se za najavljivanje blizine neisprekidane linije.

2.1.2. Ivične linije

Član 57.

Ivična linija se koristi za označavanje ivice površine kolovoza.

Ivična linija može da bude neisprekidana i isprekidana.

Ivična linija može da bude obična i široka.

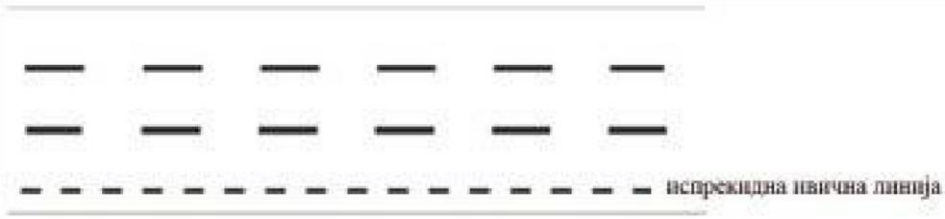

Ivična isprekidana široka linija koristi se kao ivična linija za izdvajanje niše ili drugih površina izvan kolovoza.

Ivična isprekidana široka linija koristi se kao razdelna linija kod ulivanja odnosno izlivanja saobraćajnih tokova na autoputu i motoputu.

2.2. Poprečne oznake na putu

Član 58.

Poprečne oznake na putu obeležavaju se neisprekidanim ili isprekidanim linijama i mogu biti obeležene tako da zahvataju jednu ili više saobraćajnih traka.

Član 59.

Poprečne oznake na putu su: linija zaustavljanja, kosnik, graničnik, pešački prelaz, prelaz biciklističke staze preko kolovoza, prelaz biciklističke staze preko kolovoza i pešački prelaz.

Poprečne oznake na putu su:

1) „neisprekidana linija zaustavljanja" (V-1), i „isprekidana linija zaustavljanja" (V-1.1), (V-1.2);

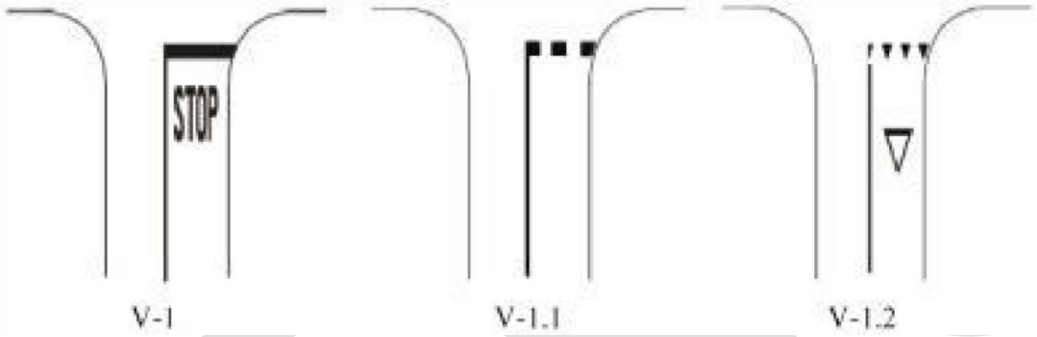

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-1), obeležena ispred svetlosnog saobraćajnog znaka, označava mesto na kolovozu ispred koga vozač mora da zaustavi vozilo samo ako mu je svetlosnim saobraćajnim znakom zabranjen prolaz.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-1), obeležena na prilazu raskrsnici, gde je postavljen znak „obavezno zaustavljanje" (II-2), označava mesto na kolovozu ispred koga vozač mora da zaustavi vozilo.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-1), obeležena ispred znaka „zabrana prolaza bez zaustavljanja" (II32), (II-32.1), (II-32.2) koji označavaju blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mesta za putarinu, označava mesto na kolovozu ispred koga vozač mora da zaustavi vozilo.
Ispred neisprekidane linije zaustavljanja (V-1) na kolovozu može da se obeleži reč „STOP".

Isprekidana linija zaustavljanja (V-1.1) i (V-1.2), obeležena na raskrsnici, gde je postavljen znak „ustupanje prvenstva prolaza" (II-1), označava mesto na kolovozu na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji nailazi i da po potrebi, zaustavi vozilo ispred linije zaustavljanja.

Neposredno pre linije zaustavljanja (V-1.1), odnosno (V-1.2) na kolovozu može da se obeleži saobraćajni znak „ustupanje prvenstva prolaza" (II-1).

Na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza ako iz bilo kog razloga ne postoji saobraćajni znak II-1 ili II-2 linije V-1 i V-1.1 imaju značenje kao da znak postoji.

2) „kosnik za zatvaranje trake" (V-2) označava mesto zatvaranja saobraćajne trake; „kosnik za otvaranje trake" (V-2.1) označava mesto otvaranja saobraćajne trake i „kosnik za zatvaranje trake javnog prevoza putnika" (V-2.2) označava mesto zatvaranja saobraćajne trake rezervisane za vozila javnog prevoza putnika;

V-2

V-2.1

V-2.2

3) „graničnik" (V-3) označava deo kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta;

V-3

4) „pešački prelaz" (V-4) označava deo površine kolovoza namenjen za prelaz pešaka;

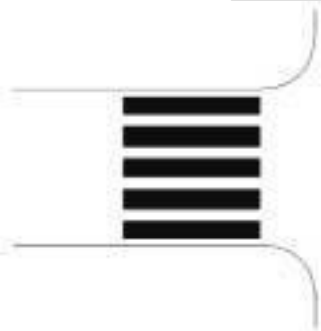

V-4

Pešački prelaz ne sme se obeležavati na putevima sa više saobraćajnih traka po smeru ako prelaz nije regulisan svetlosnom saobraćajnom signalizacijom, osim u slučaju kružnih raskrsnica.

Na mestima na kojima pešački prelaz nije moguće obeležiti bojom, prelaz se može obeležiti čeličnim elementima, klinovima ili reflektujućim materijalima.

Na kolovozu pored pešačkog prelaza koji se nalazi u blizini škole može da stoji natpis „ŠKOLA".

Pešački prelazi na državnim putevima kroz naselja mogu se obeležavati na platformi ispred koje se ugrađuju zvučne trake.

5) „prelaz biciklističke staze preko kolovoza" (V-5) je deo površine kolovoza namenjen isključivo za prelaz biciklista;

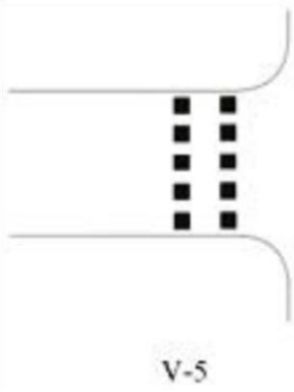

V-5

6) „prelaz biciklističke staze preko kolovoza i pešački prelaz” (V-6) je deo površine kolovoza namenjen isključivo za prelaz biciklista i pešaka;

V-6

2.3. Ostale oznake na putu

Član 60.

Ostale oznake na putu su: strelice, polja za usmeravanje saobraćaja, linije usmeravanja, natpisi, oznake za označavanje saobraćajnih površina za posebne namene, obeležavanje mesta za parkiranje, tačke.

Ostale oznake na putu su:

1) strelica na kolovozu služi za obeležavanje obaveznog smera kretanja vozila i obaveštavanje vozača o nameni saobraćajnih traka;

Strelicama se može označiti: jedan smer (V-7), dva smera (kombinovane) (V-8), prestrojavanje na dve bliske raskrsnice gde prestrojavanje mora da se izvede pre prve raskrsnice (V-9), smer kretanja na biciklističkim stazama, u garažama i na prostorima za parkiranje (otvorenim i zatvorenim) (V-10) i skretanje saobraćaja (V-11).

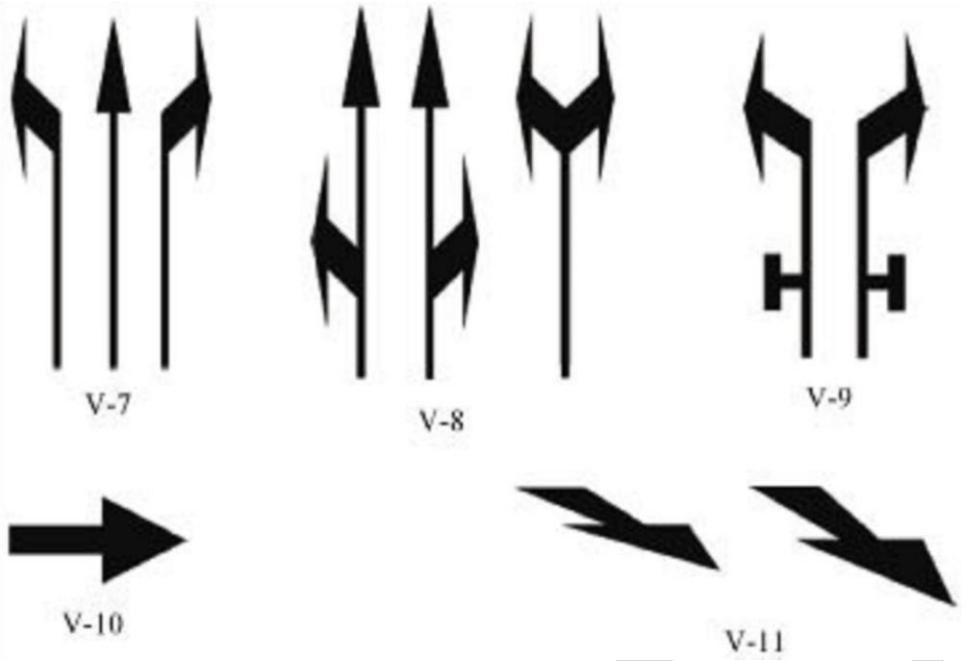

Uska strelica za skretanje saobraćaja može se primeniti umesto linije upozorenja (V-12).

2) polja za usmeravanje saobraćaja označavaju površinu na kojoj je zabranjen saobraćaj i na kojoj nije dozvoljeno zaustavljanje i parkiranje;

Polja za usmeravanje saobraćaja izvode se: između dve trake sa suprotnim smerovima (V-13), između dve trake sa istim smerovima (V-13.1), na mestu otvaranja posebne trake za skretanje (V-13.2), ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova (V-13.3 i V-13.4), na ulivnim kracima na autoputu (V-13.5) i na izlivnom kraku sa autoputa (V-13.6).

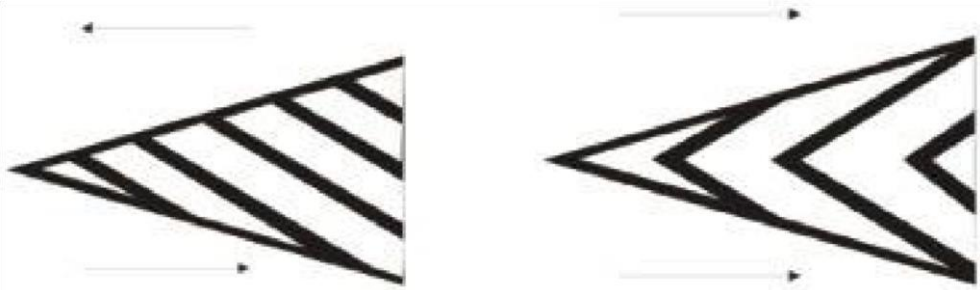

V-13

V-13.1

V-13.2

V-13.3

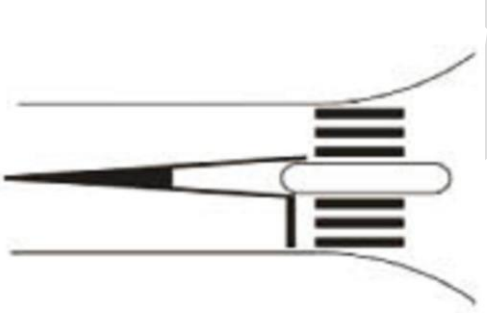

V-13.4

V-13.5

V-13.6

3) linija usmeravanja označava mesto promene slobodne površine kolovoza ispred fiksnih prepreka koje se nalaze na putu ili na njegovim ivicama. Linije usmeravanja mogu da budu ispred ostrva za prestrojavanje vozila javnog prevoza putnika (V-14), za oblikovanje prepreke na ivici puta (V-14.1) i za označavanje promene korisne površine kolovoza (V-14.2);

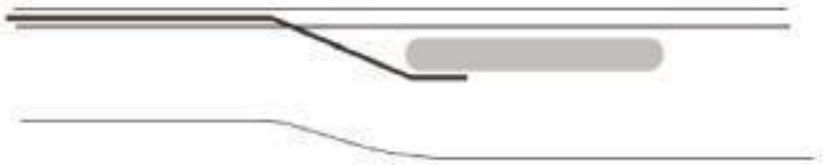

V-14

V-14.1

V-14.2

4) natpisi na kolovozu pružaju učesnicima u saobraćaju dodatna obaveštenja, i to mogu biti: „STOP” (V15), „ŠKOLA” (V-15.1), „BUS” (V-15.2), „TAXI” (V-15.3), „saobraćajni znakovi” (V-15.4), „simbol bicikla” (V-15.5), „simbol kolica za osobe sa invaliditetom” (V-15.6) i nazivi mesta i brojevi puteva;

V-15

V-15.1

V-15.2

V-15.3

V-15.4

V-15.5

V-15.6

Natpis „BUS" (V-15.2) označava saobraćajnu traku za vozila javnog prevoza putnika. Postavlja se na početku saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika i ponavlja se nakon svake raskrsnice.

Natpisi „saobraćajni znakovi" (V-15.4) se postavlja na kolovozu, na mestima gde je ovakvom oznakom potrebno dodatno upozoriti vozača na opasnost, odnosno ograničenje koje mu je propisano saobraćajnim znakom.

Natpis „simbol bicikla" (V-15.5) označava biciklističku stazu odnosno traku. Postavlja se na početku saobraćajne trake odnosno staze i posle svake raskrsnice.

Natpis „simbol kolica za osobe sa invaliditetom" (V-15.6) označava da je parking mesto na kome je obeležen namenjen isključivo za parkiranje vozila osoba sa invaliditetom.

5) označavanje saobraćajnih površina za posebne namene služi za obeležavanje mesta gde je zabranjeno zaustavljanje - parkiranje na trotoaru (V-16) i kolovozu (V-16.1), obeležavanje mesta rezervisanih za autobuska stajališta (V-16.2), obeležavanje mesta rezervisanih za taksi vozila (V-16.3) ili druga vozila, obeležavanje zona pešačkih prelaza u zoni škola (V-16.4);

V-16 V-16.1

V-16.2

V-16.3

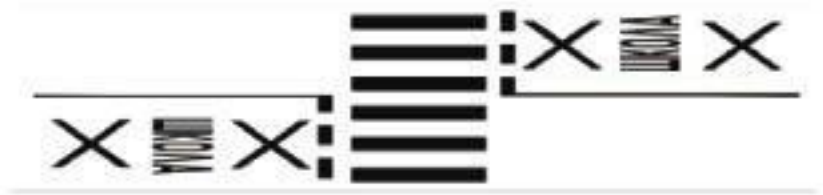

V-16.4

6) oznaka „parking mesto” (V-17), (V-17.1) i (V-17.2) označava mesto i način parkiranja vozila. Parkiranje može da bude podužno (V-17), koso (V-17.1) i uspravno (V-17.2);

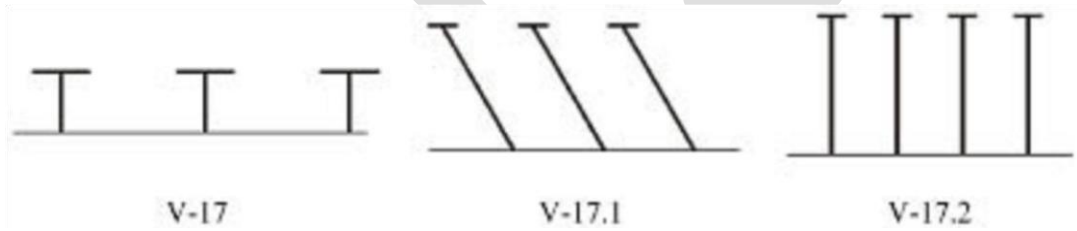

V-17 V-17.1 V-17.2

7) oznaka „tačke na kolovozu” (V-18) označavaju deonicu autoputa i motoputa na kojoj postoji opasnost od pojave magle. Označavanje tačaka na kolovozu prati postavljanje znakova „magla na putu” (III-89), (III-89.1), (III-89.2).

V-18

3. Uređaji za davanje svetlosnih signala

Član 61.

Uređaji za davanje svetlosnih znakova, (u daljem tekstu: semafori) koriste se za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu.

Semafori koji se koriste za regulisanje saobraćaja su:

1) semafori za regulisanje kretanja vozila;

2) semafori za regulisanje kretanja pešaka;

3) semafori za regulisanje kretanja tramvaja;

4) semafori za regulisanje kretanja bicikala;

5) semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge;

6) semafori za regulisanje pristupa.

Semaforima se emituju svetlosni saobraćajni znakovi odnosno svetla crvene, žute, zelene odnosno bele boje.

Svetlosni saobraćajni znakovi mogu biti i sa grafičkim prikazom, koji dodatno objašnjava njegovo značenje, odnosno definiše kategoriju korisnika na koju se pojam odnosi.

Član 62.

Prilikom postavljanja semafora ili modifikacije njegovog rada saobraćajni projekat iz člana 3. stav 5. tačka 3) ovog pravilnika sadrži:

1) odgovarajuće slike saobraćajnog opterećenja dobijene na osnovu brojanja saobraćaja za za merodavne periode u toku dana i nedelje;

2) u zavisnosti od režima rada semafora dati detaljan opis njegovog rada. U slučaju detektorskog adaptivnog upravljanja dati algoritam rada. Koordinacioni PV dijagram u slučaju da se vrši koordinacija rada svetlosne signalizacije);

3) situacija sa saobraćajnom signalizacijom;

4) dispoziciju svetlosnih signala i oprema;

5) proračun matrice zaštitnih vremena za vozila i pešake (sa grafičkim prikazom);

6) plan stanja ili plan faza u skladu sa predloženim režimom saobraćaja može u zavisnosti od zahteva projektnog zadatka proračun optimalnog ciklusa i preraspodele zelenih vremena kod fiksnih sistema rada odnosno proračun minimalnih i maksimalnih zelenih vremena, izbor kritičnih intervala najave kod adaptibilnih sistema rada;

7) planove tempiranja sa naznakom perioda u toku dana u kojima su aktivni i tačke izmene u planu tempiranja signalnih planova kod fiksnog načina rada.

U slučaju saobraćajnog projekata za postavljanje semafora i izmenljive saobraćajne signalizacije potrebno je priložiti i prethodne uslove u smislu prateće dokumentacije.

3.1. Semafori za regulisanje kretanja vozila

Član 63.

Na semaforu za regulisanje kretanja vozila na prilazu raskrsnici postavljaju se po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog crveno, žuto i zeleno svetlo.
Ako je semafor postavljen iznad saobraćajne trake, svetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, crveno, žuto i zeleno svetlo gledano sa leva na desno.

Prečnik kruga svetlosnog saobraćajnog znaka je 210 mm ili 300 mm.

Svetlosni saobraćajni znakovi na semaforu moraju biti istih dimenzija.

Izuzetno od stava 4. ovog člana prikaz crvenog svetla može biti dimenzije 300 mm, kada su žuto i zeleno svetlo dimenzija 210 mm.

Svi semafori na prilazu raskrsnici ne moraju imati svetlosne saobraćajne znakove istih dimenzija, odnosno semafori koji se postavljaju iznad kolovoza mogu imati znakove većih dimenzija određenih u st. 3. i 4. ovog člana.

Semaforu iz stava 1. ovog člana može se pridodati tajmer za odbrojavanje preostalog vremena do pojave zelenog signalnog svetla i grafička i/ili tekstualna interpretacija poruke koja se želi preneti vozačima.

Displej tajmera se postavlja u visini crvenog svetla tako da se njihove gornje ivice poklapaju i konstruisan je tako, da ne zaklanja ostale elemente saobraćajne signalizacije postavljene na stub semafora.

Promena svetala na semaforu se obavlja po sledećem redosledu: zeleno, žuto, crveno, žuto istovremeno sa crvenim, zeleno.

Trajanje žutog svetla je 3 sekunde, pri brzini od 60 km/h žuto svetlo traje 4 sekunde, a za 70 km/h traje 5 sekundi. Žuto istovremeno sa crvenim svetlom traje 2 sekunde.

Žuto svetlo u zonama radova na putu traje 4 sekunde.

Član 64.

Zeleni svetlosni saobraćajni znakovi bez grafičkog simbola (VI-1), se primenjuju kada se neko od kretanja realizuje sa ili bez postojanja dozvoljenog konflikta sa nekim od vozačkih ili pešačkih tokova na raskrsnici.

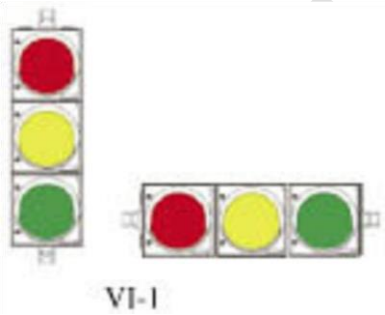

VI-1

Semafori koji daju direkcione svetlosne saobraćajne znakove (VI-2.1, VI-2.2, VI-2.3, VI-2.4, VI-2.5, VI2.6, VI-2.7 i VI-2.8) koriste se za regulisanje kretanja vozila na jednom ili više prilaza raskrsnici, ili na jednom ili više krakova raskrsnice, ili za kretanje vozila iz jednog ili više smerova kretanja.

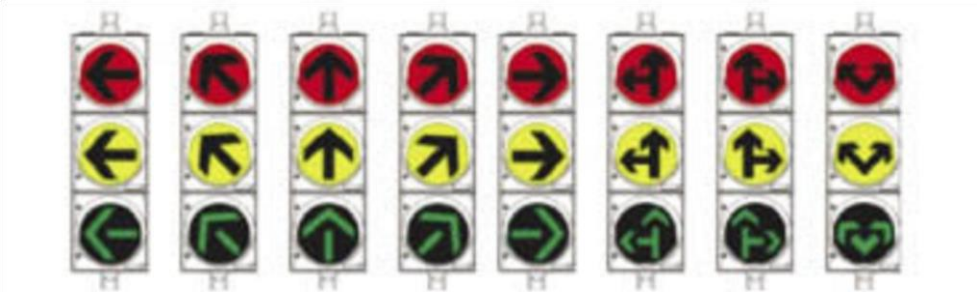

VI-2.1 VI-2.2 VI-2.3 VI-2.4 VI-2.5 VI-2.5 VI-2.7 VI 2.8

Zeleni direkcioni svetlosni saobraćajni znak sa grafičkim simbolom jednom ili dve strelice se primenjuju kada je obezbeđeno da se kretanje vozila, u smeru određeno strelicom odnosno strelicama, odvija kao bezkonfliktno.

Grafički simbol strelice koji označava smer kretanja, izvodi se kao crni uz crveno i žuto svetlo odnosno kao zeleni na crnoj podlozi za zeleno svetlo.

Član 65.

Semafor za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama (VI-3) koriste se za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama u određenim vremenskim periodima.

VI-3

Semafor iz stava 1. ovog člana postavlja se iznad svake saobraćajne trake na koju se odnosi.

Grafička forma svetlosnih saobraćajnih znakova iz stava 1. ovog člana je prikaz crvenih ukrštenih linija ili zelene strelice sa vrhom okrenutim nadole, na podlozi crne boje.

Član 66.

Semafor za regulisanje promene saobraćajne trake (VI-4) je u obliku žute strelice usmerene koso na dole i koristi se za promenu saobraćajne trake kojom se vozilo kreće.

VI-4

Semafor iz stava 1. ovog člana postavlja se iznad saobraćajne trake, odnosno u saobraćajnoj traci koju vozilo mora napustiti u smeru određenom strelicom.

Svetlosni saobraćajni znak se izvodi kao žuta trepćuća strelica usmerena na dole, na crnoj podlozi.

Član 67.

Semafor sa trobojnim svetlima može da ima dodatni svetlosni saobraćajni znak (VI-4.1, VI-4.2, VI-4.3, VI-4.4 i VI-4.5) u obliku zelene strelice (uslovni znak).

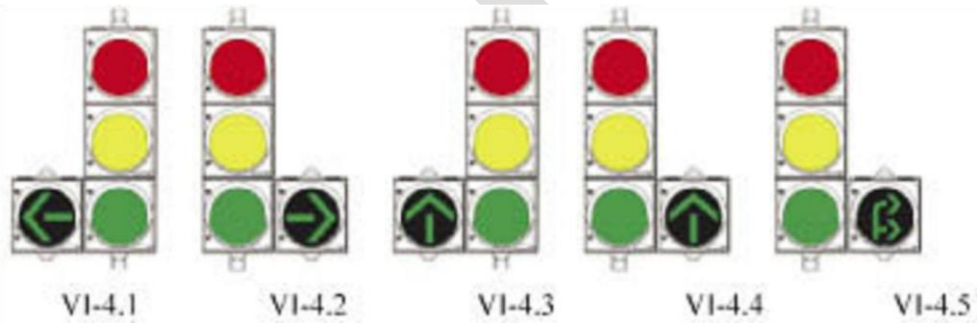

VI-4.1 VI-4.2 VI-4.3 VI-4.4 VI-4.5

Dodatni svetlosni saobraćajni znak postavlja se sa odgovarajuće strane semafora, u visini na kojoj se nalazi zeleno svetlo, na način prikazan na slici. Ovaj signal se može postaviti i kao samostalan ako se postavlja dijagonalno, a na mestu sa koga je vozač koji realizuje manevar skretanja može uočiti.

Dodatni svetlosni saobraćajni znak može da se prikazuje kada je uključeno crveno svetlo ili istovremeno crveno i žuto svetlo, koji na kraju svetlosnog pojma ima uključenu funkciju treptača.

Član 68.

Semafor za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom (VI-5) brojčanom oznakom preporučuje brzinu kojom vozilo treba da se kreće da bi na narednom semaforu imalo slobodan prolaz.

VI-5

Svetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom mogu biti sa najviše tri svetla, gde broj koji označava preporučenu brzinu svetli belom bojom na crnoj pozadini.

3.2. Semafori za regulisanje kretanja pešaka

Član 69.

Za regulisanje kretanja pešaka upotrebljava se semafor (VI-6) za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svetlima, kojima može biti pridodat uređaj za davanje zvučnih signala i/ili uređaj za odbrojavanje pešačkog vremena.

VI-6

Svetla mogu da budu postavljena po vertikalnoj osi, i to: crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole, odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svetlo levo, a zeleno svetlo desno.

Svetla iz stava 1. ovog člana sastoje se od svetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pešaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svetleća silueta pešaka crvene ili zelene boje.

Svetla ne smeju biti upaljena istovremeno, s tim da zeleno svetlo može biti trepćuće, u određenom vremenskom intervalu, pre pojave crvenog svetla.

Za regulisanje kretanja pešaka i biciklista može se upotrebiti semafor (VI-6.1), za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svetlima.

VI-6.1

Semaforu iz stava 1. ovog člana mogu da se daju posebni akustični signali za orijentaciju, koji se razlikuju od signala za slobodan prolaz. Davač zvuka može da proizvodi zvuk otkucavanja u permanentnom trajanju. Signal za orijentaciju treba da se čuje u okruženju od 3 do 5 metara od stuba davača signala. Zvuk za zeleno svetlo mora biti usmeren na prelaz na koji se odnosi i traje koliko i zeleno svetlo.

Uređaj za odbrojavanje pešačkog vremena treba da na displeju daje prikaz trajanja zelenog i crvenog vremena. Prikaz ovih vremena treba da bude uskađen po bojama signala koji se prikazuje. Takođe moguće je da se deo crvenog vremena koji sadrži zaštitno vreme prikaže žutom bojom.

3.3. Uređaji za regulisanje kretanja tramvaja

Član 70.

Za regulisanje kretanja tramvaja upotrebljavaju se semafori za davanje svetla bele boje na podlozi crne boje (VI-7.1, VI-7.2, VI-7.3, VI-7.4, VI-7.5, VI-7.6, VI-7.7, VI-7.8, VI-7.9, VI-7.10, VI-7.11, VI-7.12, VI7.13 i VI-7.14). Svetla su u oblike položene, uspravne ili kose crte ili kombinacija istih.

Ovi semafori mogu da se koriste u kombinaciji sa semaforima kojima se reguliše kretanje vozila.

Za regulisanje kretanje vozila javnog gradskog prevoza mogu se koristiti uređaji iz stava 1. ovoga člana.

Ako vozila javnog gradskog prevoza koriste istu saobraćajnu traku kojom se kreću i tramvaji za regulisanje njihovih kretanja koriste se uređaji iz stava 1. ovog člana.

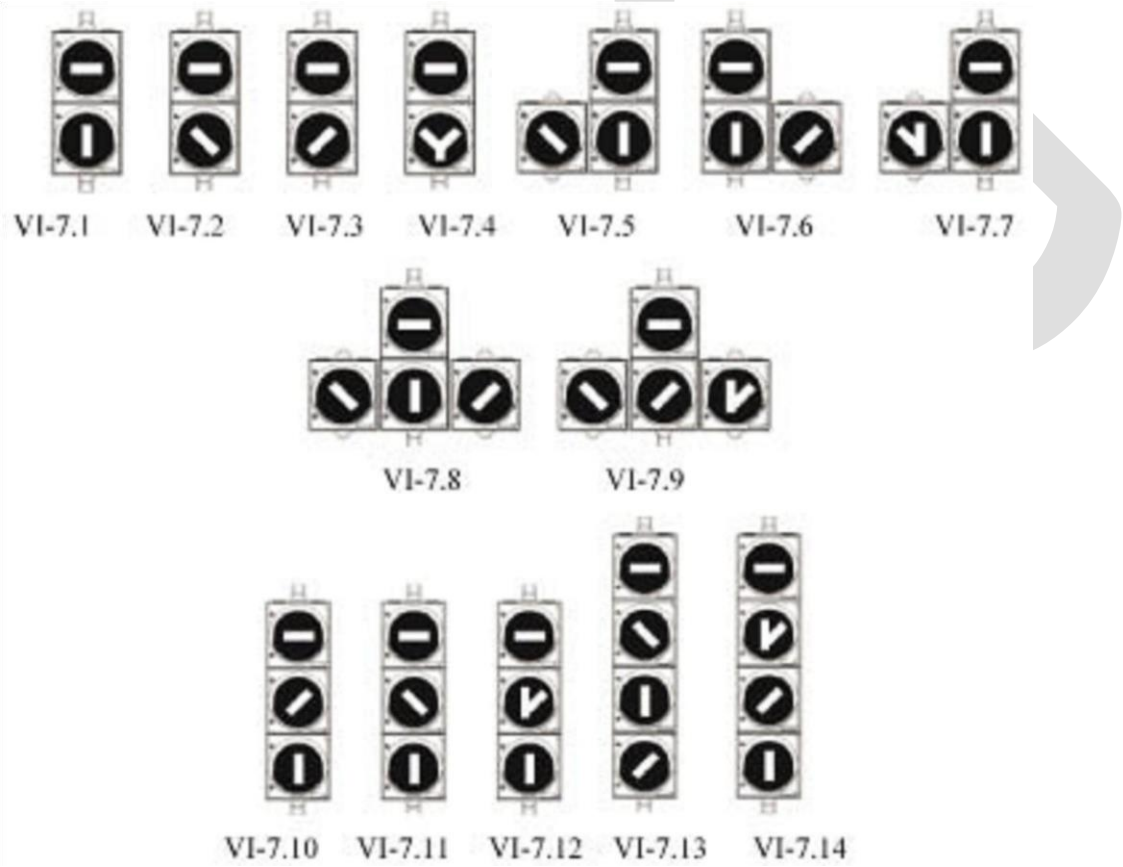

3.4. Semafori za regulisanje kretanja bicikala

Član 71.

Kretanje bicikala i mopeda po biciklističkim trakama, odnosno bicikala po biciklističkim stazama može se regulisati upotrebom semafora kojima se daju trobojni svetlosni saobraćajni znakovi (VI-8), na kojima se svetla postavljaju po vertikalnoj osi jedno ispod drugog, i to crveno gore, žuto u sredini i zeleno dole.

VI-8

Grafički simbol bicikla izvodi se kao crni simbol u crvenom i žutom svetlu, odnosno kao zeleni simbol na crnoj podlozi.

Semafori za regulisanje kretanja bicikala koriste se ako je biciklistička staza izvan lokacije obeleženog pešačkog prelaza ili bicikli imaju drugačije elemente vođenja na raskrsnici u odnosu na pešake.

Svetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja bicikala mogu da budu i dimenzije 100 mm.

Promena svetala na semaforu se obavlja po sledećem redosledu: zeleno, žuto, crveno, žuto istovremeno sa crvenim, zeleno.

Trajanje žutog svetla je dve sekunde. Žuto istovremeno sa crvenim svetlom traje jednu sekundu.

3.5. Semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge

Član 72.

Semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou (VI-9) najavljuje se približavanje voza, spuštanje branika ili polubranika ili označavaju da je branik, polubranik u spuštenom položaju.

Svetlosni saobraćajni znakovi daju se naizmeničnim paljenjem dva okrugla crvena svetla i mogu im biti pridodati zvučni uređaji.

Svetla iz stava 2. ovog člana nalaze se jedno pored drugog u horizontalnoj osi, na tabli koja ima oblik ravnostranog trougla sa vrhom okrenutim naviše, čije karkteristike odgovaraju znakovima opasnosti.

Semafor kojim se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou se postavlja na prelazima puta preko železničke pruge u nivou, sa ili bez branika, odnosno polubranika.

VI-9

3.6. Semafori za regulisanje pristupa vozila

Član 73.

Za regulisanje pristupa vozila upotrebljavaju se semafori kojima se prikazuju svetlosni saobraćajni znaci, u vertikalnoj osi, jedno ispod drugog (VI-10) i to crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole, odnosno po horizontalnoj osi (VI-10.1) i to: crveno svetlo levo, a zeleno desno.

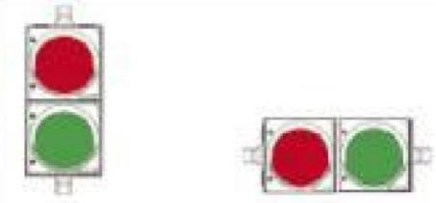

VI-10 VI-10.1

Semafori za regulisanje pristupa vozila koriste se na mestima gde učesnici u saobraćaju prilaze pojedinačno i gde je potrebno označiti da je određeni prilaz otvoren ili zatvoren.

4. Branici ili polubranici na prelazu puta preko železničke pruge

Član 74.

Branici kojima se na prelazima puta preko železničke pruge u nivou zatvara saobraćaj čitavom širinom puta moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svetlosne oznake, od kojih je jedna smeštena na sredini branika, a druge dve bliže krajevima branika.

Polubranici kojima se na prelazu puta preko železničke pruge u nivou zatvara saobraćaj samo do polovine širine puta, moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svetlosne oznake, postavljene na odgovarajućim razmacima po čitavoj dužini polubranika, od kojih je jedna smeštena na samom kraju polubranika.

Osnovna boja branika ili polubranika je retroreflektujuća crvena i žuta boja sa fluoroscentnim svojstvom materijala klase 3.

Branici i polubranici se obeležavaju crvenim retroreflektujućim ili svetlosnim oznakama (stalna ili trepćuća crvena svetla).

Refleksna stakla iz st. 1. i 2. ovog člana moraju imati površinu od najmanje 40 cm², a moraju se postaviti tako da su vidljiva iz smera puta na kome se zatvara saobraćaj.

5. Privremena saobraćajna signalizacija

Član 75.

Privremena saobraćajna signalizacija se koristi za obeležavanje zone radova.

Član 76.

Oprema koja se koristi u zoni radova se izrađuje od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2.

Oprema u zoni radova je:

1) „čeona zapreka" (VII-1) i (VII-1.1) je branik na kojoj su naizmenična polja bele i crvene boje, zakošena pod uglom od 45º;

VII-1 VII-1.1

2) „horizintalna zapreka" (VII-2) i (VII-2.1) je tabla postavljena na sopstveni nosač sa naizmeničnim kvadratnim poljima bele i crvene boje i može da bude jednostruka (VII-2) i dvostruka (VII-2.1);

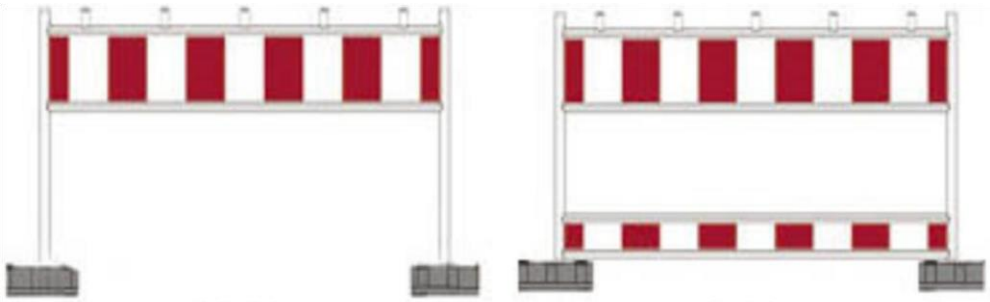

VII-2 VII-2.1

3) „vertikalna zapreka” (VII-3), (VII-3.1), (VII-3.2), (VII-3.3) i (VII-3.4) je tabla postavljena na sopstveni nosač, vertikalno u odnosu na kolovoz, sa naizmeničnim poljima bele i crvene boje pod uglom od 45º u odnosu na površinu kolovoza i može da bude jednostrana ili dvostrana;

VII-3 VII-3.1 VII-3.2 VII-3.3 VII-3.4

4) „zaprečna traka” (VII-4) je traka sa naizmeničnim poljima bele i crvene boje;

VII-4

5) „saobraćajni čunj” (VII-5) je kupa sa naizmeničnim poljima crvene i bele boje. Bela boja je retroreflektujuća. Može se izraditi i od gume;

VII-5

6) „razdvajajuća ograda” (VII-6) koristi se za razdvajanje suprotnih smerova kretanja, za skretanje saobraćaja i za razdvajanje površine kolovoza na kojoj je dozvoljeno kretanje od površine na kojoj kretanje vozila nije dozvoljeno;

Klasa zadržavanja razdvajajuće ograde određuje se na osnovu definisanog stepena opasnosti na putu, prema odredbama standarda SRPS EN 1317.

7) „rastegljiva ograda” (VII-7) je ograda izrađena od lakih materijala obojenih naizmenično belom i crvenom bojom;

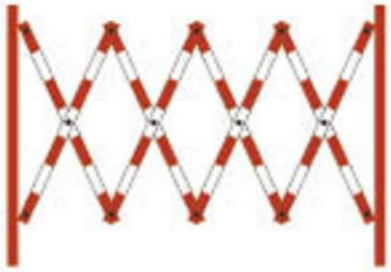

VII-7

8) „signalna tabla za označavanje radova na putu” (VII-8) i (VII-8.1) je tabla za označavanje radova na putu i postavlja se na zadnji deo motornih vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno;

VII-8 VII-8.1

Izgled signalne table za označavanje radova na putu je dat kao primer.

9) „trepćuća svetla”;

10) „trake za poništavanje važnosti saobraćajnih znakova”;

11) „aplikativne trake za obeležavanje privremenih oznaka na putu”;

12) „zastavice za ručno regulisanje saobraćaja” su crvene i zelene boje dimenzija najmanje 40 cm h 40 cm.

6. Svetlosne oznake na putu

Član 77.

Svetlosne oznake na putu služe za obeležavanje ivice kolovoza i putnih objekata.

Oznake iz stava 1. svojim oblikom, merama i načinom izrade moraju biti uočljivi u svim vremenskim uslovima, a posebno u slučaju smanjene vidljivosti (noć, magla, sneg i sl).

Svetlosne oznake na putu za obeležavanje ivice kolovoza su:

1) „smerokazi” (VIII-1) moraju imati reflektujuća tela određene površine (folije ili druga reflektujuća tela) klase 3, i to: crvene boje s desne strane, a bele boje s leve strane u smeru kretanja vozila osim na autoputu gde se sa obe strane u smeru kretanja postavljaju smerokazi crvene boje;

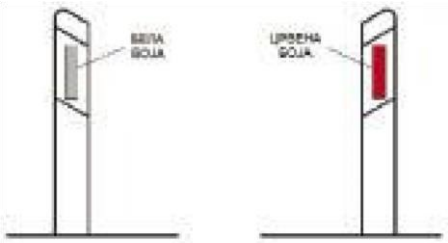

VIII-1

2) „katadiopter" (VIII-2) se postavlja na zaštitne ograde, stubove ili bočne smetnje u profilu puta. Na bočnim zidovima tunela katadiopteri se postavljaju linearno na visini 0,7-0,8 m;

3) „štap za označavanje puta u zimskim uslovima" (VIII-3) je štap obojen naizmenično poljima crvene i žute boje, visine 30cm.

VIII-3

Svetlosne oznake na putu za obeležavanje putnih objekata su:

1) „indikator za označavanje putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka" (VIII-4) se postavlja na početku putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka sa graničnikom okrenutim na dole i na kraju objekta sa graničnikom okrenutim na gore. Vrh graničnika mora biti označen materijalom sa retroreflektujućim svojstvima;

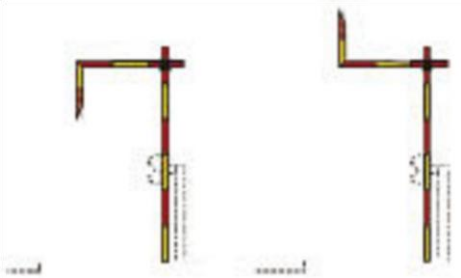

VIII-4

2) „table za označavanje stalnih prepreka unutar gabarita slobodnog profila puta" (VIII-5), (VIII-5.1);

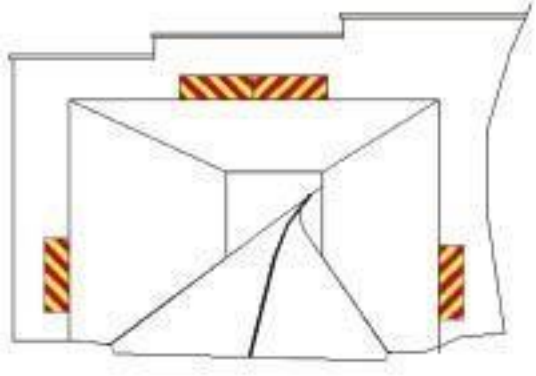

VIII-5

VIII-5.1

Ove table su izrađene u crvenoj i žutoj retroreflektujućoj boji sa fluoroscentnim svojstvom materijala klase 3.

7. Oprema puta

Opremu puta čine: oprema za označavanje saobraćajnih površina, zaštitne ograde, ublaživači udara, zaštitne žičane ograde, pešačke ograde i signalizacija za slepa i slabovida lica.

7.1. Oprema za označavanje saobraćajnih površina

Član 78.

Opremu za označavanje saobraćajnih površina čine:

1) „marker" (IX-1) je element koji ima dve retroreflektujuće površine crvene i bele boje;

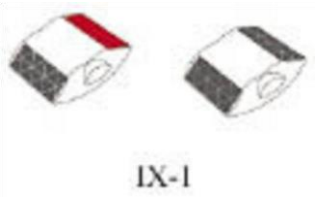

IX-1

Markeri se postavljaju na kolovoz sa dvosmernim saobraćajem tako da posmatrano u smeru kretanja sa desne strane kolovoza reflektuju crvenu boju, a sa leve strane kolovoza belu boju.

Markeri se postavljaju na kolovoz sa jednosmernim saobraćajem tako da posmatrano u smeru kretanja sa obe strane kolovoza reflektuju crvenu boju.

2) „linearni katadiopter" (IX-2) se postavlja bočno sa obe strane kolovoza na visinu od 0,6 m do 0,7 m od kolovoza i izrađuje se u fluoroscentnoj retroreflektujućoj boji;

IX-2

3) „montažni ivičnjak" (IX-3) koristi se za označavanje površine kolovoza koja je namenjena za vođenje saobraćajnih tokova. Na montažni ivičnjak mogu da se postave retroreflektujuće oznake radi bolje vidljivosti i/ili delineatori;

IX-3

4) „delineator" (IX-4) se koristi za razdvajanje smerova kretanja ili vođenje tokova u slučajevima skretanja saobraćaja i može se postaviti na montažni ivičnjak;

IX-4

5) „indikator vrha površine razdvajanja tokova” (IX-5) se može postaviti na mestu gde dolazi do razdvajanja saobraćajnih tokova;

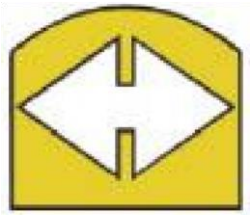

IX-5

6) „saobraćajno ogledalo” (IX-6) se može postaviti na nepreglednim mestima na putu;

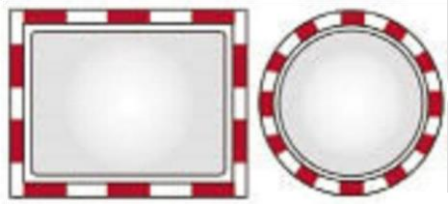

IX-6

Spoljna ivica saobraćajnog ogledala je obojena naizmeničnim poljima crvene i bele boje i može biti izvedeno u kružnom ili pravougaonom obliku.

7) „stubić” (IX-7) ima retroreflektujuća polja bele boje;

IX-7

Stubić može biti izrađen od plastike, metala ili gume.

8) „oprema protiv zaslepljivanja vozača” (IX-8);

9) „oprema za smanjenja nivoa buke od saobraćaja” (IX-9);

10) „svetla upozorenja” (IX-10) za obeležavanje naplatnih stanica i sl.

11) „postolje za saobraćajnu signalizaciju” (IX-11).

7.2 Zaštitne ograde

Član 79.

Zaštitna ograda je tehnička konstrukcija čija je osnovna namena sprečavanje skretanja vozila sa planuma puta. Zaštitna ograda se izrađuje od čelika, betona, drveta, ili kombinovano.

Zaštitna ograda se mora postaviti:

1) na mestu razdvajanja kolovoza ili saobraćajnih traka, u zavisnosti od saobraćajnog opterećenja i ranga saobraćajnice,

2) na putnom objektu,

3) na bankini, u slučaju kada je put na nasipu višem od 3.0 m,

4) ispred, duž i iza bočne smetnje (opasnog mesta).

Klasa zadržavanja zaštitne ograde određuje se na osnovu definisanog stepena opasnosti na putu, prema odredbama standarda SRPS EN 1317.

Zaštitna ograda se oprema reflektujućim telima, crvene boje na desnoj strani puta u smeru vožnje, a bele boje sa leve strane puta. Na kolovozu sa jednosmernim saobraćajem reflektujuća oznaka se u smeru vožnje izvodi kao crveno-bela sa desne strane, a obostrano crvena sa leve strane.

7.3. Ublaživači udara

Član 80.

Ublaživači udara mogu biti: stacionarni i pokretni.

Stacionarni ublaživači udara se postavljaju na posebno opasnim mestima na putu, na kojima postoji objektivna opasnost udara vozila na čvrstu građevinu (razdelno ostrvo, zid putnog objekta, konzolni ili betonski stub, i sl.).

Pokretni ublaživači udara se postavljaju na vozilu i koriste se samo u zoni radova.

7.4. Zaštitne žičane ograde

Član 81.

Zaštitna žičana ograda je tehnička konstrukcija čija je osnovna namena zaštita saobraćaja na putu od divljači i drugih životinja.

Zaštitna žičana ograda se postavlja na autoputu i motoputu, a na ostalim putevima po potrebi.

7.5. Pešačke ograde

Član 82.

Pešačka ograda je tehnička konstrukcija čija je osnovna namena zaštita pešaka od pada sa površine koju moraju ili smeju koristiti za kretanje.

Pešačke ograde se mogu koristiti i za vođenje pešaka na području raskrsnica, pasarela, prolaza za pešake, i sl.

7.6. Signalizacija za slepa i slabovida lica

Član 83.

Signalizaciju za slepa i slabovida lica čini oprema za: obeležavanje prostora na saobraćajnim i pešačkim površinama, prilaz do objekta, kretanje po objektima za javno korišćenje, ugradnju posebnih signalnih uređaja kojima se obezbeđuje orijentisano kretanje slepih i slabovidih lica.

Opremu koja se koristi za obeležavanje puteva za kretanje slepih i slabovidih lica čine:

1) taktilne trake sa jasno naznačenim krajevima putanja;

2) taktilni pešački tasteri na stubovima semafora;

3) zvučni signali navođenja;

4) zvučni signali prelaženja;

5) ostala tehnička sredstva slične namene;

6) rukodržači, vođice i slično, koja omogućavaju bolje i lakše kretanje na javnim površinama ili u javnim objektima.

III. POSTAVLJANJE SAOBRAĆAJNE SIGNALIZACIJE

Član 84.

Saobraćajni znakovi se postavljaju na stub pored kolovoza ili izuzetno na stub javne rasvete.

Saobraćajni znakovi se postavljaju na stub pored kolovoza na način da je učesnicima u saobraćaju omogućena uočljivost svakog znaka u celosti.

Na zajedničkom stubu se ne sme postaviti više od dva saobraćajna znaka po smeru kretanja, sa ili bez dopunske table po znaku.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, saobraćajni znak može biti postavljen:

1) na konzolni nosač, ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;

2) na portalni nosač, ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;

3) na čeonu, horizontalnu i vertikalnu zapreku;
4) na stub semafora, može da bude postavljen samo jedan saobraćajni znak iznad, odnosno dva znaka sa desne strane u nivou semafora, na posebnom nosaču i to: znak II-1 (ustupanje prvenstva prolaza), znak II-2 (obavezno zaustavljanje), znak II-4 (zabrana saobraćaja u jednom smeru), znakovi II-43, II-43.1, II43.2, II-43.3 i II-43.4 (obavezan smer), znakovi II-44, II-44.1 i II-44.2 (dozvoljeni smerovi), znak II-45.2 (kružni tok saobraćaja), znak III-2 i znak III-2.1 (put sa jednosmernim saobraćajem), znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza), znak III-3.1 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) i znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica);

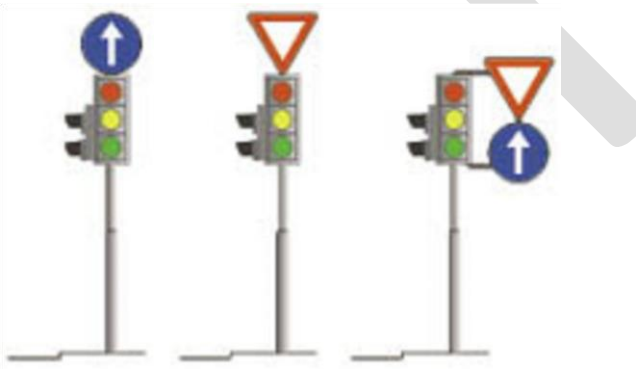

5) na signalnoj tabli za označavanje radova na putu (VII-8) i (VII-8.1).

Saobraćajni znak prema standardu SRPS EN 12899 mora da najmanje ispunjava:

1) faktor sigurnosti za opterećenje klase (PAF1);

2) pritisak vetra klase (W5);

3) dinamički pritisak snega klase (DSL1);

4) najveću privremenu defleksiju klase (TDB4).

Član 85.

Saobraćajni znakovi van naselja postavljaju se na visini od 1,2 m do 1,4 m.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na visini od 0,8 m postavljaju se znakovi: I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima), III-95 (broj međunarodnog puta), III-96 (broj autoputa), III-97 (broj puta), III-98 (kilometraža puta), III-59 (broj serpentine) i III-82.1 (tabla za označavanje izlaza). Ukoliko se znak III-82.1 (tabla za označavanje izlaza) postavlja zajedno sa indikatorom vrha površine razdvajanja tokova, postavlja se iznad njega.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na visini od 1,4 m postavljaju se znakovi: II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), II-45.1 (obavezno obilaženje s leve strane) i II-45.3 (obilaženje sa obe strane).

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na visini od 0,5 m postavljaju se znakovi: III-84 i III-84.1 (tabla za označavanje vrha razdelnog ostrva).

Saobraćajni znakovi u naselju, van pešačkih površina postavljaju se na visini od 1,4 m do 1,8 m, a na pešačkim površinama na visini od 2,2 m do 2,4 m.

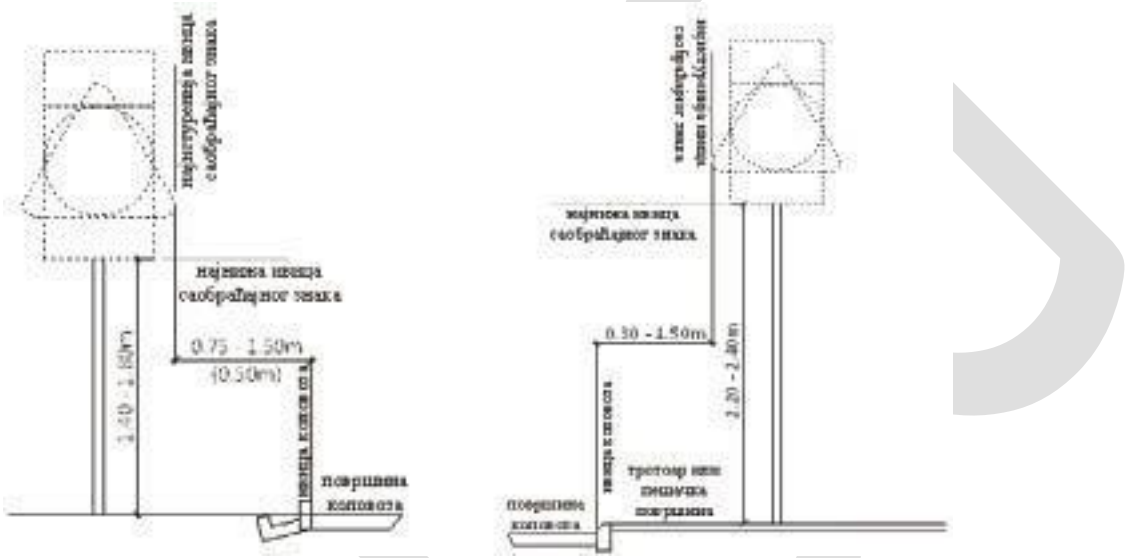

Saobraćajni znakovi iznad kolovoza postavljaju se na visini od 4,5 m do 5,5 m, osim znaka II-21 (zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu) koji se postavlja na visinu određenu njegovim značenjem prema situaciji na terenu.

Znakovi kojima se označava zona radova postavljaju se na visini iz st. 1. i 5. ovog člana.

Visina se računa od površine puta do donje ivice saobraćajnog znaka, odnosno do donje ivice dopunske table, ako se dopunska tabla postavlja uz saobraćajni znak. Visina i položaj saobraćajnog znaka moraju da budu takvi da ne ugrožavaju kretanje pešaka, da ih pešaci i vozači ne zaklanjaju, niti da se znakovi međusobno zaklanjaju.

Rastojanje između ivice kolovoza i najisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavlja na putu, raskrsnicama i u naselju, van pešačkih površina, iznosi od 0,75 m do 1,5 m. Izuzetno iznosi 0,5 m ako postoji zaštitna ograda i ako saobraćajni profil sadrži zaustavne trake.

Rastojanje između ivice kolovoza i najisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavljaju na pešačkim površinama iznosi od 0,30 m do 1,5 m.

Postavljanje znakova opasnosti

Član 86.

Znakovi opasnosti se postavljaju, po pravilu, na udaljenosti od 150 m do 250 m ispred opasnog mesta na putu.

Izuzetno na putu van naselja, znakovi opasnosti se mogu postaviti na udaljenosti manjoj od 150 m ili većoj od 250 m, sa dopunskom tablom kojom se označava udaljenost do opasnog mesta.

Izuzetno na putu u naselju, znakovi opasnosti se mogu postaviti i na udaljenosti manjoj od 150 m, bez postavljanja dopunske table.

Član 87.

Izuzetno od člana 86. stav 1. ovog pravilnika:

1) znak I-19 (radovi na putu) postavlja se na mestu odakle počinje zona radova i može se ponoviti u zoni radova;

2) znak I-23 (saobraćaj u oba smera) postavlja se na mestu na putu odakle počinje dvosmeran saobraćaj;

3) znak I-26 (ukrštanje puteva iste važnosti) postavlja se na putevima van naselja na mestu ukrštanja puteva iste važnosti;
4) znakovi: I-27 (ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom), I-28 (priključenje sporednog puta pod pravim uglom sa leve strane), I-28.1 (priključenje sporednog puta pod pravim uglom sa desne strane), I-29 (priključenje sporednog puta pod oštrim uglom sa leve strane), I-29.1 (priključenje sporednog puta pod oštrim uglom sa desne strane), I-29.2 (priključenje sporednog puta pod tupim uglom sa leve strane) I-29.3 (priključenje sporednog puta pod tupim uglom sa desne strane) se postavljaju samo ako je na sporednom putu koji se ukršta sa putem s prvenstvom prolaza, ispred raskrsnice postavljen znak II-1 (ustupanje prvenstva prolaza) ili znak II-2 (obavezno zaustavljanje);

5) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) postavljaju se samo na prelazima puta preko železničke pruge u nivou, koji su potpuno nezaštićeni ili koji su zaštićeni samo uređajima za davanje svetlosnih i zvučnih znakova bez branika ili polubranika, i to: na odstojanju od 5 m od najbliže železničke šine, a ako okolnosti to zahtevaju ne manjem od 3 m, odnosno ne većem od 10 m;

6) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) postavljaju se na zajedničkom stubu iznad svetlosnog saobraćajnog znaka ako je prelaz puta preko železničke pruge u nivou opremljen istim;

7) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) se postavljaju na mestu na putu na udaljenosti od najmanje 50 m tako da su uočljivi;

8) znak I-35 (približavanje prelazu puta preko železničke pruge) postavlja se tako što se znak sa tri kose trake postavlja na 240 m ispred mesta ukrštanja puta i železničke pruge u nivou, znak sa dve kose trake na 160 m, a znak sa jednom kosom trakom na 80 m ispred mesta ukrštanja puta i železničke pruge u nivou. Niža strana kosih traka je bliže kolovozu. Znakovi opasnosti I-32 ili I-33 se postavljaju iznad znaka sa tri kose trake koji se postavlja na 240 m, od prelaza puta preko železničke pruge u nivou. Postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 88.

Znak izričite narede postavlja se neposredno ispred mesta odakle za učesnike u saobraćaju nastaje obaveza da se pridržavaju naredbe izražene saobraćajnim znakom i na kraju deonice puta dok traje važnost znaka se postavlja znak obaveštenja o prestanku važenja znaka izričite naredbe.

Ako je potrebno da zbog smanjene preglednosti puta ili iz drugih razloga bezbednosti, učesnici u saobraćaju, budu unapred obavešteni o izričitoj naredbi, znak izričite naredbe može biti postavljen i na odgovarajućoj udaljenosti od mesta odakle naredba važi, uz dopunsku tablu sa oznakom udaljenosti do mesta odakle naredba važi.

Ako izričita naredba važi na deonici određene dužine puta, uz saobraćajni znak može se postaviti dopunska tabla sa oznakom dužine na kojoj znak izričite naredbe važi.

Znakovi izričitih naredbi moraju se ponovo postaviti posle svake raskrsnice sa drugim putem na putu na kome je takav znak postavljen, ako izričita naredba važi i posle navedene raskrsnice.

Za označavanje izričitih naredbi koje važe samo za određeno vreme u toku dana ili samo u određene dane, mogu se na putu postavljati i saobraćajni znakovi izrađeni tako da su simboli i dopunske table kojima je određeno njihovo značenje vidljivi samo u vreme za koje važi izričita naredba izražena znakom.

Saobraćajni znakovi izričitih naredbi „ograničenje brzine" (II-30) i „najmanje dozvoljena brzina" (II-38) moraju se ponovo postaviti i posle saobraćajnih znakova: „naselje" (III-24), „zona 30" (III-27) „zona usporenog saobraćaja" (III-29) i „zona škole" (III-28) ako to ograničenje brzine važi i nakon navedenih saobraćajnih znakova.

Član 89.

Izuzetno od člana 88. ovog pravilnika:

1) znak II-1 (ustupanje prvenstva prolaza) postavlja se u neposrednoj blizini raskrsnice, po mogućstvu na mestu preglednosti, na kome vozilo ustupa prolaz drugim vozilima koja se kreću putem na koji nailazi, i nakon toga se bezbedno uključuje u saobraćaj.

2) znak II-2 (obavezno zaustavljanje) postavlja se u neposrednoj blizini raskrsnice, po mogućstvu na mestu preglednosti, na kome se vozilo obavezno zaustavlja da bi ustupilo prolaz drugim vozilima koja se kreću putem na koji nailazi, i nakon toga se bezbedno uključuje u saobraćaj.

3) znak II-33 (prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera) postavlja se na mestu na putu sa koga se može videti deo puta na koji se zabrana odnosi;

4) znakovi II-43, II-43.1, II-43.2, II-43.3 i II-43.4 (obavezan smer) i znakovi II-44, II-44.1 i II-44.2 (dozvoljeni smerovi) postavljaju se na samoj raskrsnici;

5) znak II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), znak II-45.1 (obavezno obilaženje s leve strane), znak II-45.2 (kružni tok saobraćaja) i znak II-45.3 (obilaženje sa obe strane) postavljaju se na vrh znaka III-84 i III-84.1 (table za označavanje vrha razdelnog ostrva), na signalne table i zapreke u zoni radova.

Postavljanje znakova obaveštenja

Član 90.

Znakovi obaveštenja postavljaju se tako da učesnicima u saobraćaju pruže prethodna obaveštenja, obaveštenja o prestrojavanju, obaveštenja o skretanju, potvrdno obaveštenje o pravcu kretanja, kao i da označe objekat, teren, ulicu ili delove puta na koje se odnose.

Član 91.

Izuzetno od člana 90. ovog pravilnika:

1) znak III-1 (prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera) postavlja se ispred suženog dela puta sa koga se može videti deo puta na koji se zabrana odnosi, s tim što se na suprotnoj strani suženog dela puta postavlja znak II-33 (prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smera);

2) znakovi III-2 i III-2.1 (put sa jednosmernim saobraćajem) postavljaju se duž puta sa jednosmernim saobraćajem, i to na mestima na kojima je potrebno da se vozaču koji se kreće putem, odnosno koji ulazi na takav put da obaveštenje o jednosmernom saobraćaju;

3) ako se postave znakovi III-2 i III-2.1 obavezno se postavljaju odgovarajući znakovi zabrane i znakovi obaveze na mestima na kojima vozila sa drugih puteva ulaze, odnosno nailaze, na put sa jednosmernim saobraćajem;

4) znak III-2 postavlja se tako da je strelica uspravna na uzdužnu osu puta, a znak III-2.1 postavlja se tako da je strelica paralelna sa uzdužnom osom puta;

5) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) postavlja se na početku puta i može se ponoviti posle svake raskrsnice (pre raskrsnice ili neposredno ispred raskrsnice), a svi putevi koji se ukrštaju ili spajaju sa putem koji je označen znakom III-3 moraju biti označeni znakom II-1 (ustupanje prvenstva prolaza) ili znakom II-2 (obavezno zaustavljanje);

6) znak III-3.1 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) se postavlja na mestu gde se završava put sa prvenstvom prolaza;

7) znak III-4 (prepreka za usporavanje saobraćaja) postavlja se neposredno ispred mesta ili deonice puta gde su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja.

8) znak III-5 (označeni pešački prelaz), znak III-6 (označeni prelazak biciklističke staze preko kolovoza), znak III-7 (označeni pešački prelaz i prelazak biciklističke staze preko klovoza) i znak III-8 (podzemni ili nadzemni pešački prolaz) postavljaju se samo neposredno ispred mesta koje obeležavaju, odnosno iznad mesta;

9) znak III-10 (smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno) postavlja se na prvu raskrsnicu ispred one na kojoj vozilo želi da izvrši skretanje ulevo a na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

10) znak III-23 (naziv naseljenog mesta) postavlja se na mestu ulaza na teritoriju naseljenog mesta;
11) znak III-23.1 (završetak naseljenog mesta) postavlja se na mestu izlaza iz teritorije naseljenog mesta;

12) znak III-24 (naselje) postavlja se na mestu od koga počinje naselje;

13) znak III-24.1 (završetak naselja) postavlja se na mestu gde se završava naselje;

14) znak III-12 (prestanak zabrane preticanja za motorna vozila), znak III-13 (prestanak zabrane preticanja za teretna vozila), znak III-14 (prestanak ograničenja brzine), III-15 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), znak III-16 (prestanak zabrane davanja zvučnih znakova), znak III-17 (prestanak svih zabrana), znak III-18 (prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg), znak III-19 (završetak biciklističke staze), znak III-20 (završetak pešačke staze), znak, znak III-21 (završetak spojene biciklističke i pešačke staze) i III-22 (završetak staze za jahače) postavljaju se na mestima na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane izražene saobraćajnim znakovima na tom putu;

15) znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica) se postavlja na raskrsnici;

16) znakovi III-63, III-63.1, III-64 i III-64.1 (tabla za usmeravanje) se postavljaju na mestu na putu odakle počinje oštra krivina, kao i u samoj krivini;

17) znakovi III-82 (tabla za označavanje izlaza sa autoputa) i III-82.1 (tabla za označavanje izlaza) postavlja se na vrhu razdelnog ostrva;

18) znak III-95 (broj međunarodnog puta), znak III-96 (broj autoputa), znak III-97 (broj puta) i III-98 (kilometraža puta) kada se postavljaju kao posebni znakovi mogu biti postavljeni ispod ili iznad drugih saobraćajnih znakova. Znak III-95 postavlja se na međunarodnim putevima, znak III-96 na autoputevima, a znak III-97 na ostalim putevima;

19) znak III-201 (raskrsnica) postavlja se van naseljenog mesta na udaljenosti od najmanje 150 m ispred raskrsnice koju označava. Ovaj znak se može postaviti u izuzetnim slučajevima i u naseljenom mestu; 20) znak III-203 (prestrojavanje vozila) postavlja se na početku razdvajanja saobraćajnih traka;

21) znak III-205 (strelasti putokaz) i III-206 (putokazna tabla) postavljaju se u zoni raskrsnice na kojoj se vrši skretanje na put koji vodi ka odredištu na koji se znak odnosi;

22) znak III-210 (pretputokaz za izlaz) postavlja se na 500 m od tačke gde počinje traka za izlivanje vozila. Izuzetno, može se postavljati i na manjem rastojanju, ali ne manjem od 250 m od tačke gde počinje traka za izlivanje vozila;

23) znakovi III-212 i III-213 (putokaz za izlaz) postavljaju se na mestima gde počinje traka za isključivnje, odnosno uključivanje vozila;

24) znakovi III-215, III-216, III-217 (putokaz za prestrojavanje za kretanje do određenog mesta) postavlja se iznad svake saobraćajne trake;

25) znak III-218 (potvrda pravca) postavlja se na odstojanju od najviše 500 m od poslednjeg priključka. Postavljanje dopunskih tabli

Član 92.

Dopunske table se postavljaju ispod donje ivice saobraćajnih znakova na koji se dopunska tabla odnosi.

Uz jedan saobraćajni znak se postavljaju najviše dve dopunske table, ukoliko je samo jedan saobraćajni znak postavljen na stubu.

Ukoliko je na zajedničom stubu postavljeno dva saobraćajna znaka, onda se postavlja najviše jedna dopunska tabla po znaku.

Izvođenje oznaka na putu

Član 93.

Oznaka „neisprekidana linija zaustavljanja" (V-1) obeležava se samo na prilazima gde je postavljen znak „obavezno zaustavljanje" (II-2) ili znakovi „zabrana prolaza bez zaustavljanja" (II-32), (II-32.1) i (II32.2). Izuzetno, neisprekidana linija zaustavljanja se obeležava na prilazu smaforizovane raskrsnice i u slučaju kada na prilazu nije postavljen znak „obavezno zaustavljanje" (II-2).

Oznaka „neisprekidana linija za zaustavljanje” (V-1) na raskrsnicama mora biti izvedena tako da vozač zaustavljenog vozila ima dovoljnu preglednost nad raskrsnicom u odnosu na saobraćaj vozila i pešaka.

Oznake „isprekidana linija zaustavljanja” (V-1.1) i (V-1.2) obeležavaju se samo uz saobraćajni znak „ustupanje prvenstva prolaza” (II-1), a neposredno pre te linije na putu može da se obeleži oznaka „saobraćajni znakovi” (V-15.4).

Oznake „tačke na kolovozu” (V-18) se izvode uvek sa spoljne strane ivične linije koja se nalazi sa desne strane u smeru kretanja, na rastojanju od 0,2 m od ivične linije. Ukoliko nema mogućnosti da se tačke izvedu sa spoljašnje strane ivične linije, tačke se izvode sa unutrašnje strane. Tačke se izvode u kontinuitetu na deonici, osim u zoni petlji. Međusobno rastojanje između središta tačaka je 35 m i postavlja se obavezno uz znakove „magla na putu” (III-89), (III-89.1), (III-89.2).

Postavljanje semafora

Član 94.

Semafori se postavljaju na stubove.

Stubovi nosači semafora mogu biti: ravan stub (koji može biti redukovan nastavkom nosača saobraćajnih znakova), konzolni stub i portalni stub.

U izuzetnim slučajevima, kada ne postoji prostor za postavljanje stuba pored kolovoza semafori se mogu pomoću posebnih nosača postaviti i na objekte pored kolovoza.

Ako postoji veća visina saobraćajnog profila koja onemogućava primenu konzolnog stuba ili portala, semafori se mogu pomoću posebne konzole, postaviti i na stub javne rasvete ili stub kontaktne mreže ili se postaviti na čeličnu užad na prilazu, odnosno u samoj zoni raskrsnice.

Ako na prilazu raskrsnice postoje stubovi komunalnih instalacija, koji bi zaklanjali semafor postavljen na sopstveni stub nosač, a njihova pozicija na prilazu i tehnički uslovi obezbeđuju postavljanje semafora pored kolovoza, semafori se mogu postaviti na stubove komunalnih instalacija.

Na stubu na kome se nalazi semafor na visini iz stava 5. ovog člana, mogu se postaviti i semafori manjih dimenzija, na manjoj visini namenjenih za regulisanje kretanja vozila i pešaka.

Semafori koji se postavljaju na stub pored kolovoza, moraju biti postavljeni na visini od 2,2 m do 2,5 m od površine puta.

Najmanje rastojanje krajnje ivice semafora koji je postavljen na stub semafora od ivice kolovoza iznosi od 0,5 m do 0,75 m u zavisnosti od dozvoljene brzine, a najveće rastojanje je 1,2 m. U posebnim slučajevima, ukoliko nije moguće postaviti stub na odgovarajućem rastojanju potrebno je postaviti konzolne nosače semafora kako bi rastojanje semafora zadovoljilo prethodne uslove.

Rastojanje osovine stuba semafora od ivice kolovoza iznosi od 0,75 m do 1 m. U posebnim slučajevima, najveće udaljenje stuba od ivice kolovoza definisano je uslovom da vozač na prilazu raskrsnice može pravovremeno da uoči svetlosni signal.

Kada se semafori postavljaju iznad kolovoza (konzola, portal, uže), postavljaju se na način da se donja ivica semafora nalazi na visini od 4,5 m do 6 m od puta.

Taster za najavu se postavlja na visini od 0,85 m do 1,05 m od puta.

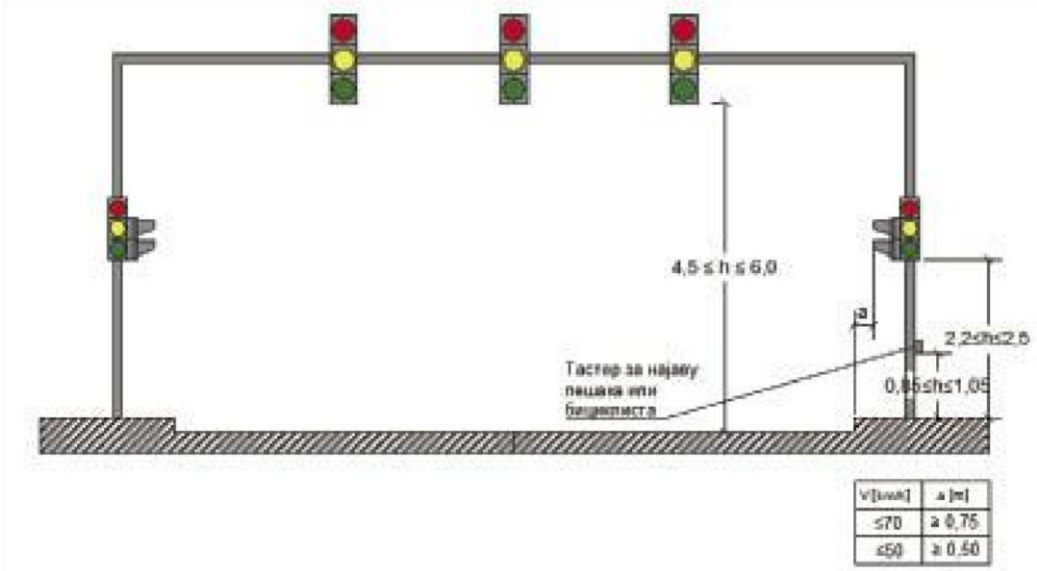

V [km/h]	a [m]
≤70	≥ 0,75
≤50	≥ 0,50

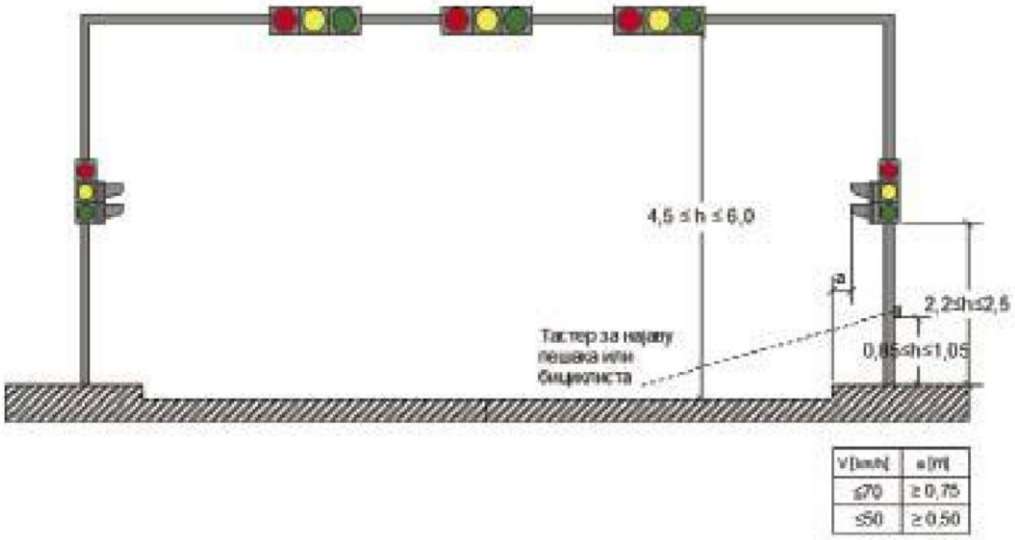

V [km/h]	a [m]
≤70	≥ 0,75
≤50	≥ 0,50

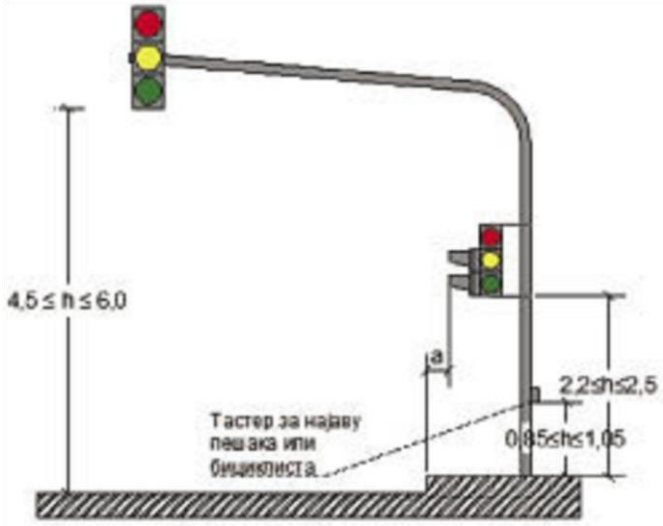

V [km/h]	a [m]
≤70	≥ 0,75
≤50	≥ 0,50

Rastojanje stuba semafora od linije zaustavljanja iznosi najmanje 3 m.

Svi semafori koji su postavljeni iznad kolovoza mogu da imaju kontrasnu ploču za poboljšavanje uočljivosti.

Semafor se postavlja uvek pored kolovoza, sa desne strane u smeru kretanja vozila.

Na prilazima raskrsnici sa više saobraćajnih traka po smeru obavezno je postaviti semafor koji prikazuje iste signalne pojmove (ponavljač) na konzolnom stubu ili na levoj strani.

Na prilazima sa jednom saobraćajnom trakom, ponavljač se postavlja ukoliko uslovi pravovremenog uočavanja signala na raskrsnici to zahtevaju.

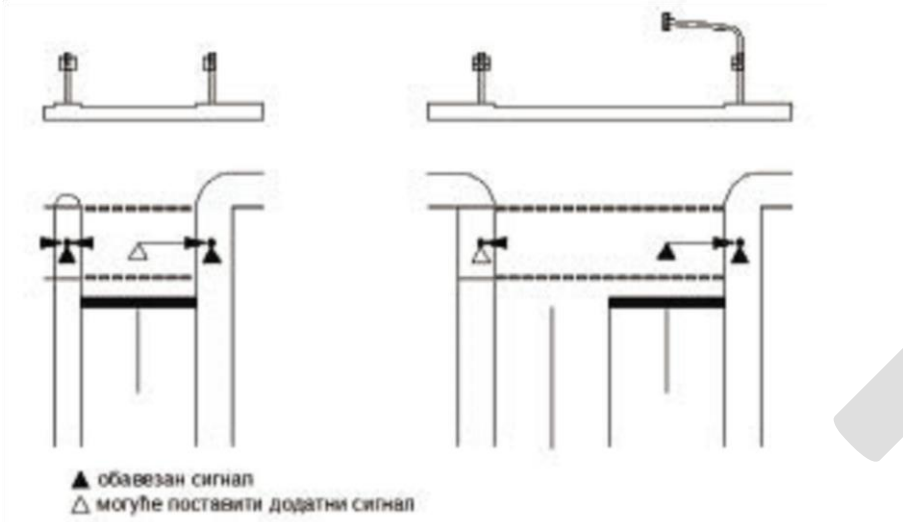

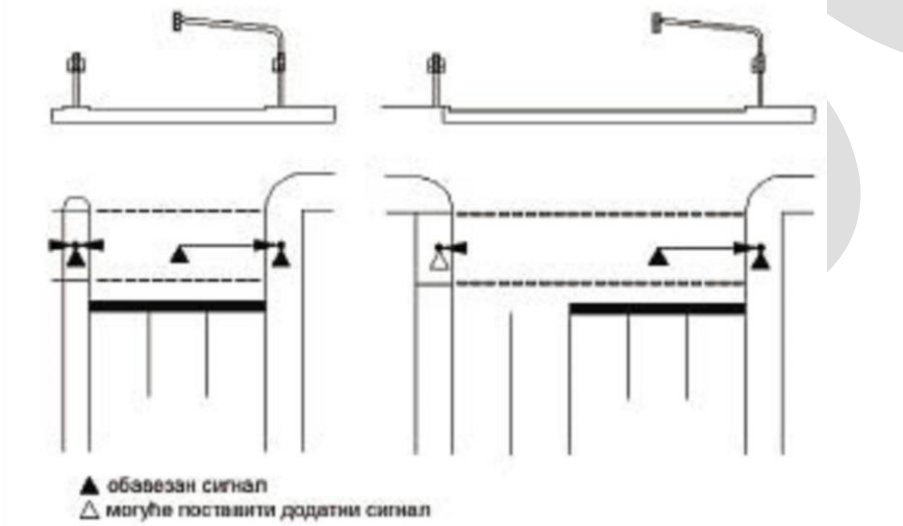

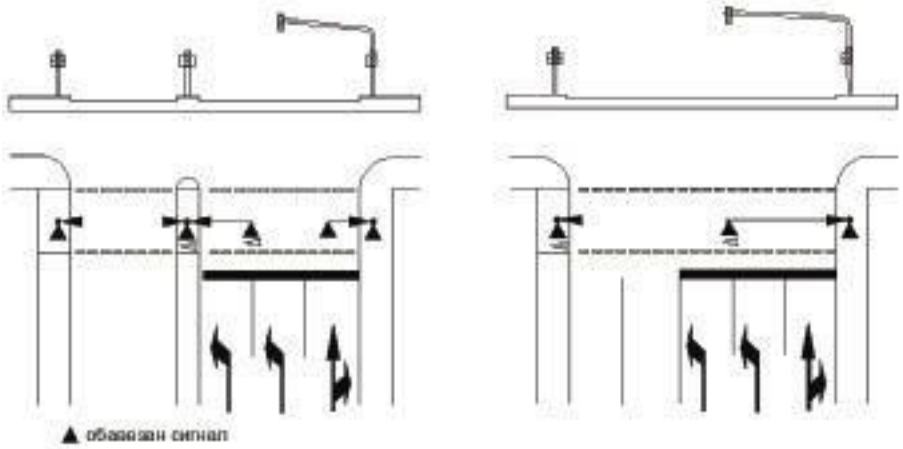

IV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 95.

Znak I-3 (opasan uspon), znak I-4 (opasna nizbrdica), znak I-33 (prelaz puta preko železničke pruge bez branika ili polubranika); I-34 (Andrejin krst) I-34.1 (Andrejin krst), znak II-32.1 (zabrana prolaza bez zaustavljanja); znak III-11 (blizina škole); znak III-25 (zona zabrane parkiranja); znak III-25.1 (završetak zone zabrane parkiranja); znak III-26 (pešačka zona); znak III-26.1 (završetak pešačke zone) III-26.1; znak III-27 (zona 30); znak III-27.1 (završetak zone 30); znak III-28 (zona škole); znak III28.1 (završetak zone škole); znak III-34 (bolnica); znak III-57 (prohodnost puta); znak III-60 (putni objekat); znak III-61 (reka); znak III-65 (stanica policije); znak III-66 (kontrola brzine kretanja); znak III-82.1 (tabla za označavanje izlaza); znak III-85 (opasna deonica puta); znak III-90 (odmorište); znak III-90.1 (izlazak na odmorište); znak III-94 (ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Srbiji); znak III-95 (broj međunarodnog puta); znak III-98 (kilometraža puta); znak III-202 (kružna raskrsnica); znakovi III-215, III-216, III-217 (putokaz za prestrojavanje za kretanje do određenog mesta); znak III-218 (potvrda pravca); znak III-302 (obilazak); oznaka VIII-5 (table za označavanje stalnih prepreka unutar gabarita slobodnog profila puta na ulazu u tunel), koji su postavljeni na putu moraju biti promenjeni najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 96.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o saobraćajnoj signalizaciji („Službeni glasnik RS”, broj 26/10).

Član 97.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Broj 110-00-00078/2014-22

U Beogradu, 24. novembra 2014. godine

Ministar,

prof. dr Zorana Mihajlović, s.r. **PRILOG 1.**

KARAKTERISTIKE MATERIJALA ZA IZVOĐENJE OZNAKA NA PUTU U ZAVISNOSTI OD VRSTE PUTA

Vrsta puta		RL Bela	RL Žuta	RW (ako se primenjuje)	Qd Bela	S (SRT jedinice)
Autoput	Nove oznake	≥300	-	≥75	≥160	≥50
	Nakon četiri godine	≥150	-	≥35	≥130	≥45
Ostali državni putevi I reda	Nove oznake	≥300	≥200	75	160	50
	Nakon dve godine	≥150	≥100	≥35	≥130	≥45
Državni put II reda	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon dve godine	≥150	≥80	≥35	≥130	≥45
Opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥130	≥45
Glavne saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥200	≥150	≥50	≥200	≥50

	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥160	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥200	≥150	-	≥200	≥50

RL - koeficijent retrorefleksije (mcd x m-2 x lux-1);

RW - koeficijent retrorefleksije u vlažnim uslovima (mcd x m-2 x lux-1);

Qd - koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m-2 x lux-1);

S - vrednost otpora na klizanje (SRT)

KARAKTERISTIKE MATERIJALA ZA IZVOĐENJE PRIVREMENIH OZNAKA NA PUTU U ZAVISNOSTI OD VRSTE PUTA

Vrsta puta		RL Bela i žuta	RW (ako se primenjuje)	Qd Žuta	S (SRT jedinice)
Državni put I reda	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom esploatacije	≥150	≥35	100	≥45
Državni put II i opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom eksplotacije	≥100	≥35	≥100	≥45
Glavne saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥300	≥50	≥100	≥50
	Tokom eksplotacije	≥150	≥35	≥100	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu		≥150	-	≥100	≥50

RL - koeficijent retrorefleksije (mcd x m-2 x lux-1);

RW - koeficijent retrorefleksije uvlažnim uslovima (mcd x m-2 x lux-1);

Qd - koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m-2 x lux-1); S - vrednost otpora na klizanje (SRT)

PRILOG 2.

SAOBRAĆAJNI PROJEKAT

1) opšta dokumentacija u skladu sa propisima:

- naslovna strana overena od strane odgovornog lica koje izrađuje projekat i invenstitora sadrži: naziv projekta sa nazivom i lokacijom objekta, oznaku javnog puta, datum izrade i broj projekta, naziv i adresu investitora, naziv i adresu izrađivača projekta, potpis i pečat odgovornog projektanta;

- izvod iz odgovarajućeg registra izrađivača projekta koji je izradio tehničku dokumentaciju;

- rešenje nadležnog ministarstva za poslove građevinarstva o ispunjenosti uslova pravnog lica za izradu tehničke dokumentacije;

- rešenje o određivanju odgovornog projektanta za projekat zaveden u delovodniku;

- kopija licence odgovornog projektanta i potvrda o njenom roku važenja (overena potpisom i pečatom), ukoliko ih ima više potrebno je priložiti za sve;

- izjava odgovornog projektanta o postupanju sa važećim zakonima i propisima (navesti važeću zakonsku regulativu u skladu sa projektom) i izjava o identičnosti svih primeraka projekta;

- potpisane i overene izjave odgovornih projektanata o međusobnoj usaglaše nosti svih delova projekta (ukoliko ih ima dva ili više);

- numerisan sadržaj projektno tehničke dokumentacije.

2) projektni zadatak overen pečatom i potpisom od investitora:

- ciljeve i svrhu izrade projekta;

- podatke o uslovima iz odgovarajuće prostorno planske i urbanističke dokumentacije, granice obuhvata i drugo iz planske i urbanističke dokumentacije (ne treba za projekte privremene saobraćajne signalizacije), opšte podatke o objektu (lokacija, namena, zahtevi prema projektantu, posebni - opravdani zahtevi dati po nalogu investitora, ministarstava, lokalnih zajednica, inspekcija, i sl., način izrade, opis izrade po fazama, veze sa okruženjem i sl.;

- podatke o tehničkim karakteristikama saobraćajne signalizacije u skladu sa važećim propisima;

- podloge za izradu tehničke dokumentacije obezbeđuje investitor;

- potpis i overa investitora.

3) tehnički izveštaj:

- tehnički izveštaj overava odgovorni projektant;

- detaljan opis svrhe izrade projekta sa ograničenjima i opis predloženog rešenja;

- opis deonice puta (dužina, širina kolovoza, režim saobraćaja, priključci, raskrsnice, objekti duž puta);

- obrazloženje o stanju postojeće saobraćajne signalizacije na putu koja se zadržava, zamenjuje ili uklanja u celosti;

- detaljan opis vrste radova i izbor načina regulisanja saobraćaja (u slučaju izvođenja radova na putu), ukoliko se radi fazno, opisati svaku fazu posebno;

- spisak svih standarda koji se koriste u projektu;

- saobraćajno-tehnički proračun (proračun rada svetlosnih signala);

- ako se saobraćaj preusmerava definisati način vođenja saobraćaja na alternativne pravce;
- po zahtevu investitora, analiza saobraćajnih tokova na deonici (prosečan godišnji dnevni saobraćaj, struktura, neravnomernost protoka i sl.);

- očekivani efekti.

4) predmer i predračun saobraćajne signalizacije:

- predmer i predračun saobraćajne signalizacije overava odgovorni projektant;

- predmer radova: navesti saobraćajnu signalizaciju koja se projektuje, zamenjuje, uklanja ili izmešta;

- tabelarni pregled saobraćajne saignalizacije (za državne puteve na zahtev investitora);

- predračun radova: navesti količine iz predmera sa jediničnim cenama i ukupnom vrednosti radova.

5) tehničke uslove za izradu i postavljanje saobraćajne signalizacije:

- tehnički uslovi za izvođenje vertikalne sabraćajne signalizacije;

- tehnički uslovi za ugradnju i izvođenje oznaka na kolovozu; - tehnički uslovi za izvođenje svetlosne sabraćajne signalizacije;

- tehnički uslovi za izvođenje opreme na putu.

6) prilog o merama zaštite na radu i zaštite životne sredine koje se odnose na projekat;

7) grafički deo projekta:

- grafički deo projekta overava odgovorni projektant;

- situacioni plan postojećeg stanja je u razmeri R=1:1000 ili R=1:500 (na situacionom planu naznačiti koja saobraćajna signalizacija se uklanja, delimično ili u celosti zamenjuje novom, ili zadržava i sl.);

- pregledna karta je u razmeri R=1:5000 ili R=1:2500, sa ucrtanim i upisanim brojevima situacionih planova novoprojektovanog stanja ako ih ima više;

- situacioni plan (planovi) novoprojektovanog stanja u razmeri R=1:1000 ili R=1:500, spisak crteža (crteže obeležiti legendom u donjem levom uglu i zaglavljem u donjem desnom uglu, obeležiti stranu sveta (pravac) „Sever", prikazati koordinate iz državnog koordinatnog sistema;

- legenda na crtežu treba da se odnosi na svaki crtež posebno

- svaki saobraćajni znak ili opremu na crtežu obeležiti šifrom znaka, tako da se razlikuje postojeće i novoprojektno stanje;

- situacioni plan raskrsnice u razmeri R=1:500 ili R=1:250;

- posebni delovi projekta za postavljanje saobraćajne signalizacije, rasvete, semaforske signalizacije i sl. treba obraditi i overiti od strane odgovornog projektanta za tu vrstu radova kao glavne građevinske projekte konstrukcija koje sadrže:

1.) Tekstualnu dokumentaciju: (a) tehnički izveštaj, (b) tehničke uslove za projektovanje i izvođenje (pregled tehničkih propisa i standarda prema kojima je objekat projektovan i prema kojima će se izvesti radovi, detaljan opis izvođenja pojedinih elemenata i radova, uslove kvaliteta za primenjeni materijal i način rada, metodologiju i obim kontrole, detaljan opis tehnološkog procesa izgradnje, zaštitu elemenata konstrukcije i dr.);

2.) Numeričku dokumentaciju: (a) proračun konstrukcije (proračun za sve noseće i konstruktivne elemente konstrukcije objekta kojim se proveravaju nosivost, stabilnost). Proračun konstrukcije sadrži šemu proračunskog modela sa precizno definisanim pozicijama i graničnim uslovima, šemu opterećenja, proračun statičkih i dinamičkih uticaja, dimenzionisanje, dokaz stabilnosti, proračun deformacija i veza, a u svemu prema tehničkim normativima, (b) specifikaciju materijala (armature, čelika i dr.);

3.) Grafičku dokumentaciju u odgovarajućoj razmeri: (a) dispozicione crteže sa oznakama svih konstruktivnih elemenata konstrukcije i fundamenata koji sadrže potrebne osnove, preseke i izglede sa unetim oznakama pozicija iz statičkog proračuna; (b) crteže planove oplate betonske konstrukcije, planove armature i potrebne detalje armiranja; (v) crteže konstruktivnog rešenja čelične konstrukcije i potrebne konstruktivne detalje; specifikaciju materijala (armature, čelika i dr.);

- saobraćajni deo za semaforsku signalizaciju overen od strane odgovornog projektanta za tu vrstu radova - proračun signala, i Glavni projekat električnih instalacija overen od strane odgovornog projektanta za tu vrstu radova (podloge za izradu glavnog projekta električnih instalacija su elementi glavnog građevinskog projekta, tehnički uslovi za priključenje na infrastrukturu izdati od strane ovlašćene organizacije; tekstualnu dokumentaciju glavnog projekta električnih instalacija koja sadrži: tehnički izveštaj sa tehničkim obrazloženjem usvojenih rešenja, materijala i opreme, tehničke uslove za izvođenje, primenjene propise, standarde i dr.; numeričku dokumentaciju glavnog projekta električnih instalacija koja sadrži:

1) odgovarajuće proračune, (b) predmer i predračun opreme materijala i radova; grafičku dokumentaciju glavnog projekta električnih instalacija koja sadrži:

2) situacioni plan u razmeri 1 : 500 sa ucrtanim priključnim vodovima na infrastrukturu, (b) potrebne blok šeme, (v) potrebne crteže instalacija signalnih i telekomunikacionih sistema, crteže uzemljenja i gromobranske zaštite, crteže eventualne trafo stanice i spoljnog osvetljenja ako ih ima.

8) detalji saobraćajne signalizacije:

- detalj postavljanja saobraćajne signalizacije se prikazuje u odgovarajućoj razmeri (R=1:25, R=1:50, R=1:100 i sl.)